

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

LIBANONIN SOTA 2006 – TAKTINEN TARKASTELU

EUK:n tutkielma

Kapteeni
Jukka Nummenranta

Esiupseerikurssi 63
Maasotalinja

Huhtikuu 2011

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Esiupseerikurssi 63	Linja Maasotalinja
Tekijä Kapteeni Jukka Antero NUMMENRANTA	
Tutkielman nimi LIBANONIN SOTA 2006 – TAKTINEN TARKASTELO	
Oppiaine johon työ liittyy Sotahistoria ja taktiikka	Säilytyspaikka MPKK:n kurssikirjasto
Aika Huhtikuu 2011	Tekstisivuja 36 Liitesivuja -
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Tämän tutkielman aihepiirinä on maavoimien taistelu Israelin ja Hizbollahin välisessä Libanonin sodassa vuonna 2006. Käytän taktiikasta määritelmää ”toimet joukkojen käyttämiseen taistelun voittamiseksi” ja sotataittoa kaikenkattavana terminä menetelmille sodan käymiseen.</p> <p>Tutkimuskysymyksenä on mitä tästä sodasta voi oppia sotataidossa komppania-pataljoona -tasolla. Aiheen käsittely on rajattu pitkälti jalkaväen taisteluun, ja tukevia aselajeja käsitellään vain niiden avatessa tilanteen ymmärtämistä.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä on laadullinen selittävä tutkimus. Lähestymistapana on kaivaa lähdeaineistosta eri taistelujen tapahtumia ja niistä merkittäviä yhtäläisyyksiä.</p> <p>Keskeiset johtopäätökset ovat vaatimus aktiiviselle tiedustelulle, mekanisoitujen joukkojen suojan lisääminen, tarve suhteuttaa suojan käyttäminen vihollisen käyttämiin aseisiin, joukkojen itsenäisen toiminnan ja selkeiden johtosuhteiden tärkeys sekä taistelutahdon huomattava merkitys.</p>	
<p>AVAINSANAT</p> <p>Aseelliset selkkaukset, hajautettu taistelutapa, Israel, Israelin puolustusvoimat, jalkaväki, Libanon, Libanonin sota 2006, Lähi-Itä, maanpuolustus, maasota, maavoimat, panssarijoukot, sissitoiminta, taktiikka, ääriliikkeet : Hizbollah.</p>	

TUTKIELMAN SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	1–6
1.1.	Tutkimusaihe	1
1.1.1.	Taustat ja viitekehys	1
1.1.2.	Tutkimusmenetelmä	1
1.2.	Tutkimusongelma ja kysymyksenasettelu	1
1.2.1.	Käsittelytapa ja rajaukset	2
1.2.2.	Peruskäsitteiden määrittely	2
1.3.	Lähdeaineistosta	3
1.3.1.	Aiempi tutkimus	3
1.3.2.	Julkaistu alkuperäisaineisto	4
1.3.3.	Kirjallisuus, lehdistö ja muut painetut lähteet	4
2.	SODAN KULKU	7–15
2.1.	Kehitys sotaan	7
2.2.	Sotatapahtumat 12.7.–14.8.2006	8
2.3.	Siirtyminen rauhaan	13
2.4.	Sodan uhrit	14
3.	TOIMINTA TAISTELUKENTÄLLÄ	16–33
3.1.	Hizbollah vastustajana	16
3.1.1.	Hizbollahin joukkorakenne	16
3.1.2.	Hizbollahin joukkojen ryhmittäminen	16
3.1.3.	Hizbollahin panssarintorjunta	18
3.1.4.	Hizbollahin rakettiase	19
3.2.	Erilliset taistelut	20
3.2.1.	Israelilaisten sotilaiden sieppaus	20
3.2.2.	Marun ar Ras	21
3.2.3.	Bint Jbeil	23
3.2.4.	Aita al-Shaab	25
3.2.5.	Ghanduriyh ja Saluqi-laakso	26
3.2.6.	Muut taistelut	28
3.3.	Israelilaisten havaintoja taistelutapahtumista	29
3.3.1.	Koulutukselliset havainnot	29
3.3.2.	Opilliset havainnot	31
3.3.3.	Muut havainnot	31
4.	JOHTOPÄÄTÖKSET JA KOOTUT TUTKIMUSTULOKSET	34–36
4.1.	Johtopäätökset	34
4.2.	Kootut tutkimustulokset	35

TUTKIELMAN LÄHDELUETTELO**L / 1 – L / 4****JULKAISTUT LÄHTEET**

L / 1

Kirjallisuus

L / 1

Artikkelit

L / 1

Muut julkaistut lähteet

L / 2

LIBANONIN SOTA 2006 – TAKTINEN TARKASTELU

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimusaihe

Tämä sekä Sotahistorian että Taktiikan Laitoksen tutkielma-aihelistoilta löytynyt aihe on mielenkiintoinen, koska kyseessä on nykyaikaisin menetelmin ja välinein käyty sota ”perinteisen armeijan” ja alustavana oletuksena sissisotaa käyvän osapuolen välillä osapuolten hyvin tuntemalla ja valmistelemalla sotänäyttämöllä.

1.1.1. Taustat ja viitekehys

Tutkimusaihe liittyy laajemmalla tasolla ennen kaikkea Lähi-idän poliittiseen ja sotilaalliseen tilanteeseen sekä osaltaan ulkovaltojen vaikuttamiseen siihen. Suppeammalla tasolla tutkielman viitekehys on maasota, käsittäen:

- Tavallisen ja mekanisoidun jalkaväen taistelua ilma-aseen tukemana,
- sissitoimintaa,
- terrorismia, sekä
- kriisinhallintaa.

1.1.2. Tutkimusmenetelmä

Käytettynä tutkimusmenetelmänä on laadullinen selittävä tutkimus, joka sopii tähän aiheeseen saatavilla olevan aineiston vuoksi. Olen käynyt läpi erilaisista lähteistä löytyvää tietoa ja niitä toisiinsa verraten olen pyrkinyt kaivamaan esiin soveltamiskelpoista oppia. Esiin nousseet tutkimuskysymykset eivät aiheuttaneet rajoitteita kyseiselle tutkimusmenetelmälle eivätkä saaneet siitä merkittäviä rajoituksia.

1.2. Tutkimusongelma ja kysymyksenasettelu

Pääkysymyksenä on mitä Libanonin sodasta 2006 voidaan oppia sotataidossa komppania-pataljoona -tasolla.

Pääkysymystä tukemassa on seuraavia alakysymyksiä:

- Mitä Israelin maavoimien toiminnasta on opittavissa?
- Mitä Hizbollahin toiminnasta on opittavissa?
- Mitä rajoituksia kyseinen sotänäyttämö asettaa sotataidollisten oppien soveltamiselle?
- Muuttuiko osapuolten toiminta sodan aikana?

1.2.1. Käsittelytapa ja rajaukset

Näkökanta tässä tutkielmassa on historiallis-taktinen, kun historiallisesta tapahtumasta tutkitaan taktisia kuvioita. Tarkoitukseni on ollut tutkia komppania-pataljoona –tason tapahtumia, joten olen valinnut tutkittavia tapahtumia sen mukaisesti, mutta usein olen joutunut tyytymään suurempiin joukkoihin, koska lähteet eivät ole käsitelleet pienempien joukkojen toimintaa riittäväällä laajuudella. Tutkimus kohdistuu jalkaväen taisteluun, tukevia aselajeja käsitellään niiden avatessa tilanteen ymmärtämistä.

Tutkimustyössäni käsitelen konfliktin eri osapuolia sekä sotänäyttämön ominaispiirteitä, mutta ainostaan siinä laajuudessa kun tapahtumiin sisälle pääseminen vaatii.

Näkökulma myös pysyy luonnollisesti länsimaisena, koska tähän tutkielmaan varatut resurssit eivät käytännössä mahdollista Hizbollahin tai libanonilaisten lähteiden tutkimista – eikä sen puoleen israelilaisten alkuperäislähteidenkään.

1.2.2. Peruskäsitteiden määrittely

Tässä tutkielmassa käytän taktiikasta määritelmää ”toimet joukkojen käyttämiseen taistelun voittamiseksi” ja sotataitoa käytän kaikenkattavana terminä menetelmille sodan käymiseen, on sitten kyseessä taktinen, operationaalinen tai strateginen taso.

Israelilaista joukko-osastoista (tai vastaavista) käytän mahdollisia joko lähteissä olleita hepreankielisiä nimiä sellaisenaan. Niiden englanninkielisiä nimiä käytän tekstin sujuvuuden vuoksi suomennettuna.

Käytän Libanonissa Iranin vahvalla tuella toimivasta järjestöstä translitterointia ”Hizbollah”, koska se on – useista eri lähteissä näkyvistä vaihtoehdoista – ainakin Puolustusvoimien verkkosivuilla eniten käytetty muoto. Suorissa lähdeviittauksissa on tietenkin käytössä niissä

olleet kirjoitusmuodot. Yksinkertaisuuden ja lähteiden vaihtelevien käytäntöjen vuoksi käytän järjestön aseellisen siiven Islamic Resistance (IR) -nimityksen sijasta pelkkää termiä Hizbollah. Käytän puolueetonta nimitystä ”Hizbollah-taistelija” Israelia vastaan taistelevan puolisotilaallisen joukon jäsenistä.

Eri paikannimissä en ole varmastikaan päässyt yhtäläiseen translitterointiin, sen sijaan olen pyrkinyt käyttämään yleisimmin kohtaamaani muotoa. Pelkästään yhtenä esimerkkinä Israelin puolustusvoimien tiedottajan, IDF Spokespersons’ Unit:in, tiedotteissa ei ole pysynyt yhtäläinen linja libanonilaisten paikannimien translitteroinnin suhteen. Uskon lukijan pystyvän kuitenkin yhdistämään tapahtumat halutessaan oikeaan maantieteelliseen paikkaan – ja painopisteenä tutkielmassa on kuitenkin toiminta, ei maantiede. Osin samasta syystä en ole liittänyt oheen karttoja.

1.3. Lähdeaineistosta

Lähdeluettelossa on luonnollisesti lueteltuna vain ne lähteet, joihin tutkielmassa viitataan suoraan.

1.3.1. Aiempi tutkimus

Maanpuolustuskorkeakoulun kirjaston mukaan aiheesta ei ole Maanpuolustuskorkeakoulun eri kursseilla tehty aiempia tutkimuksia.

Helsingin Yliopiston tutkimukset:

- Carita Laine: *Siippauksilla luotu kriisi laajeni nopeasti: diskurssianalyttinen tutkielma Libanonin representaatiosta Helsingin Sanomissa kesällä 2006*. Tämä humanistiselle ja teologiselle tiedekunnalle tehty tutkielma ei tue tutkimustehtävääni käsittäessään pääasiassa luonnehdintaa osapuolista, esittäen tapahtumat vain yleistasolla pohjanaan Helsingin Sanomien uutisointi. Tutkielmassa ei ole myöskään minun tutkielmalleni hyödyllisiä lähteitä.
- Johanna Penttilä: *Suomalaisen rauhanturvaamisen muutos. Tarkastelussa YK- operaatiot Libanonissa 1982–1989 ja 2006–2007*. Tämä tutkielma ei käsittele 2006 sotaa merkittävästi eikä omaa tutkielmalleni hyödyllisiä lähteitä.

- Alexander Ugglan: *Källor i krig: Direkta citat om kriget i Libanon sommaren 2006 i Hufvudstadsbladet och Helsingin Sanomat*. Tämä tutkielma käsittelee sodan uutisointia otsikossaan mainituissa lehdissä eikä siis tule tutkielmani alueelle. Myöskään lähdeluettelosta ei löydy sotilaallisista tapahtumista kertovia tuotoksia.

1.3.2. Julkaistu alkuperäisaineisto

Israelin puolustusvoimien tiedottajan, IDF Spokespersons' Unit:in, tiedotteet kertovat oletettavasti paikkansapitävästi rajoitetuista tapahtumista. Niistä löytyi hyvää, joskin hajanaista, tietoa yksittäisistä taistelutapahtumista. Luonnollisesti minkä tahansa organisaation tiedottaja pyrkii rajoittamaan organisaatiolleen epämieluisien asioiden esilläpitämistä ja korostamaan myönteisiä asioita. IDF Spokesperson's Unit:in tiedotteiden joukosta ei esimerkiksi löytynyt mainintaa tapauksista, joissa israelilaisotilaat tulittivat Yhdistyneiden kansakuntien sotilaita, mutta Hizbollahin tehdessä samaa siitä kerrottiin (vastaavalla tavalla Hizbollah televisioi suorana ampuessaan israelilaista sota-alusta meritorjuntaohjuksella, muttei mainitse upottaneensa samalla toisella egyptiläisen kauppalaivan).

1.3.3. Kirjallisuus, lehdistö ja muut painetut lähteet

Yhdysvaltalaisen tutkijoiden Stephen Biddlen ja Jeffrey A. Friedmanin kirja, *2006 Lebanon campaign and the future of warfare: implications for Army and defense policy*, osoittautui hyvinkin käyttökelpoiseksi lähteeksi. Huolimatta kirjan laaja-alaisesta otsikosta kirjassa käsitellään kyseistä sotaa israelilaisotilaiden haastattelujen pohjalta ja mennään taistelutapahtumiin sisään hyvinkin matalalle tasolle.

Everstiluutnantti Scott C. Farquharin (U.S. Army) kirja *Back to Basics - A Study of the Second Lebanon War and Operation CAST LEAD* käsittelee laadukasta amerikkalaista näkökantaa tapahtumiin neljältä kirjoittajalta. Olen merkinnyt kirjan artikkelit lähdeluetteloon ja -viitteisiin erillisinä kunnioituksesta alkuperäisiä kirjoittajia kohtaan, ja koska ne kirjassa siten ovat ilman toimittajan yhteenvetoa.

- Matt M. Matthews (Combat Studies Institute) vertaa artikkelissaan valottavasti Israelin puolustusvoimien kehitystä vuoden 2006 Libanonin sodan kokemusten opeista vuodenvaihteesta 2008–2009 palestiinalaisjärjestö Hamasia vastaan käytyyn Gazan sotaan, eli Israelin puolustusvoimien operaatioon Cast Lead.

- Penny L. Mellies (TRADOC¹ Intelligence Support Activity) taas vertaa artikkelissaan vuoden 2006 Libanonin sodassa ja 2008–2009 Gazan sodassa Israelia vastaan taistelleita organisaatioita, Hizbollah ja Hamas, toisiinsa hyvin moniulotteisesti.
- Everstiluutnantti Abe F. Marrero (U.S. Army) kirjoittaa artikkelissaan Israelin taktiikoista sen Gazalla toteuttamassa operaatio Cast Lead:issa, ja tässä yhteydessä viittaa siihen, miten asioita on korjattu Libanonin sodan jäljiltä.
- Everstiluutnantti Michael D. Snyder (TRADOC Intelligence Support Activity and Capabilities Development Integration Division – Information Operations) kuvailee artikkelissaan näitä sotia esimerkkeinä käyttäen hybridiuhkaa, jossa asevoimia vastassa on monimuotoinen uhka – perinteistä sotilaallista toimintaa, epäsäännöllistä sotilaallista toimintaa, terrorismia, rikollista epäjärjestystä sekä informaatiotasotaa. Tällain asevoimat ovat yhtä aikaa turvaamassa rauhaa, sotimassa ja jälleenrakentamassa. Hän myös esittää tapauksia, jossa informaatiotasota on peittänyt julkisessa tiedossa kokonaan varsinaiset tapahtumat. Artikkelin painotus on kuitenkin strategisella tasolla.

Jari Rantapelkonen haastattelee artikkelissaan *Sotaisaa valtapeliä Lähi-idässä* Lähi-idän politiikkaan erikoistunutta Ulkopoliittisen instituutin tutkija Heidi Huuhtasta. Olen lainannut artikkelista näkemyksiä sodan suurempaan tapahtumakehykseen.

Majuri George Stroumposin (operational environment assessment team analyst, TRADOC Intelligence Support Activity, U.S. Army) artikkelista *A Concept for All Seasons – The COE and Its Relation to Real-World Events* löytyi tutkielmaani tukemaan hyvää luonnehdintaa Hizbollahin roolista yhtenä alueen vaikuttajista.

Vaikka israelilaisten reservin everstiluutnantti Dagan Schwartzin, Avram Resheffin, majuri Alex Geftlerin, kapteeni Aviram Weissin, eversti Erez Birenhaumin ja majuri Ophir Lavonin artikkeli *Aero-Medical Evacuation from the Second Israel-Lebanon War: A Descriptive Study* keskittyy ilmaevakuointiin, siitä löytyi näkemystä myös taistelutapahtumiin sekä luonnollisesti israelilaisten tappiolukuja.

Kapteeni Jonathan D. Zagdanski (U.S. Army) tekee artikkelissaan *Round 2 in Lebanon: How the IDF Focused Exclusively on COIN and Lost the Ability to Fight Manuever War* hyvän, lyhyen läpileikkauksen sodan taustoista, osapuolista ja tärkeimmistä tapahtumista.

Avi Kober (Department of Political Studies and BESA Center for Strategic Studies, Bar-Ilan University, Israel) käy artikkelissaan *The Israeli Defense Forces in the Second Lebanon War: Why the Poor Performance?* melkoisen kattavasti läpi sodan poliittisen ja strategisen tason virheet Israelin osalta ja hänen tekstissään on myös hyvää analyysiä pienemmän mittakaavan tapahtumiin.

Joseph Alagha (associate professor of Islamic studies, Radboud University, Alankomaat) tarjoaa artikkelissaan *The Israeli-Hizbullah 34-Day War: Causes and Consequences* sotaan libanonilaista näkökulmaa. Näkökanta on kuitenkin pitkälti poliittisella ja yhteiskunnallisella tasolla antaen tutkielmaani vain vähäisesti syötettä.

¹ Training and Doctrine Command, eli koulutus- ja oppikomentoporras.

Israelin puolustusvoimista eläkkeelle jäänyt eversti David Eshel käsittelee artikkeleissaan *Intelligence Dilemmas in the Lebanon War* ja *The Israel-Lebanon War One Year Later: Electronic Warfare in the Second Lebanon War* pääosin elektronista sodankäyntiä 2006 Libanonin sodassa.

Dan Fayutkin käsittelee katsauksissaan *The Second Lebanon War: A One-Year Perspective* ja *The Second Lebanon War – A Two-Year Perspective* vuoden 2006 Libanonin sotaa pääosin poliittisella ja yhteiskunnallisella tasolla, mutta käsittelee osaltaan myös tämän tutkielman aihetta.

2. SODAN KULKU

Vaiheittaisesti tarkasteltuna sota jaottuu karkeasti seuraaviin jaksoihin:

- Hizbollahin isku rajan yli
- Israelin vastaisku ilmavoimilla
- Israelin suppeat maaoperaatiot
- Israelin laaja maahyökkäys kohti Litani-jokea

2.1. Kehitys sotaan

Vuoden 1982 Libanonin sodan jälkeen perustettu Hizbollah² -järjestö on Iranin tukema libanonilainen shiiamuslimipuolue ja Israelia vastaan taisteleva sissijärjestö, joka on liittänyt itsensä niin kiinteästi Libanonin lailliseen hallintoon, että tämä on voimaton toimimaan ilman Hizbollahin hyväksyntää.³ Hizbollah -järjestö tähtää ennen kaikkea Israelin tuhoamiseen,⁴ sekä Libanonin shiialaistamiseen ja länsimaisten vaikutteiden poistamiseen Lähi-idästä.⁵ Hizbollah on Iranin suurin talous- ja koulutusavun sekä aseistuksen vastaanottaja.⁶

Israelin vetäytyttyä Etelä-Libanonista 2001 Hizbollah otti alueen käytännössä haltuunsa ja ryhtyi valmistautumaan seuraavaan yhteenottoon muun muassa aseistautumalla sekä linnoittamalla tunneleita ja bunkkereita.⁷ Vaikka Israel on paremmin aseistettu, Hizbollah katsoo Libanonista vetäytymisen selväksi merkiksi Israelin henkisestä ja moraalisesta heikkoudesta, ja ettei Israel kestä miestappioita – toisin kuin Hizbollah itse.⁸

² Nimi tulee arabian kielestä, ja on suomennettuna “jumalan puolue”. Mellies, Penny L.: Hamas and Hezbollah: A Comparison of Tactics, Lt.Col. Scott C. Farquhar: *Back to Basics – A Study of the Second Lebanon War and Operation CAST LEAD*, Combat Studies Institute Press / US Army Combined Arms Center, 2009, s. 47 [pdf-tiedosto s. 55].

³ Stroumpos, George: A Concept for All Seasons, *Infantry* July-August 2007, s. 49.

⁴ Sheikki Naim Qassem: “Palestine should be totally liberated.” “The reason I say there should be a Palestinian state is that they have a right to the land. And Israel is fabricated. Jews should go to the countries they came from. And the Palestinian Jews should stay in Palestine as they were before.” Dehghanpisheh, Babak: *Sheik Naim Qassem – Hizbullah’s Second in Command Speaks on the Investigation into Rafik Hariri’s Death and Lebanon’s Ties to Iran*, Newsweek 27.12.2010/3.1.2011, s. 34.

⁵ Mellies (2009), s. 47 [pdf-tiedosto s. 55].

⁶ Sama, s. 48 [pdf-tiedosto s. 56].

⁷ Schwartz, Resheff, Gefitler, Weiss, Birenbaum, Lavon: Aero-Medical Evacuation from The Second Israel-Lebanon War: A Descriptive Study, *Military Medicine* Vol. 174, May 2009, s. 552.

⁸ Snyder, Michael D.: Information Strategies Against a Hybrid Threat: What the Recent Experience of Israel Versus Hezbollah/Hamas Tell the US Army, Lt.Col. Scott C. Farquhar: *Back to Basics – A Study of the Second Lebanon War and Operation CAST LEAD*, Combat Studies Institute Press / US Army Combined Arms Center, 2009, s. 114 [pdf-tiedosto s. 122].

Poliittisella tasolla syytä sodan syttymiseen on Israelin ja Hizbollahin välisen taistelun lisäksi ainakin Israelin ja muun muassa Libanonissa vahvasti vaikuttavan Syyrian pitkäaikaiset kiistat, Hizbollahin valtakamppailu Libanonissa sekä Iranin kiistakysymykset Israelin ja Yhdysvaltojen kanssa. Lisäksi ennen sotaa Syyria painostetaan ulos Libanonista, jolloin alueen voimatasapaino muuttuu Israelin hyväksi.⁹

Kesäkuussa 2006 palestiinalaisjärjestöt onnistuvat sieppaamaan Gazan rajalla israelilaisen sotilaan,¹⁰ jonka seurauksena Israel ryhtyy taistelutoimiin tällä rintamalla. Hizbollah haluaa tulevilla omilla toimillaan mahdollisesti osoittaa tukea palestiinalaisten toiminnalle Israelia vastaan.

2.2. Sotatapahtumat 12.7.–14.8.2006

Hizbollah yrittää vuosien aikana useasti siepata israelilaissotilaita panttivangiksi vaihtaakseen näitä Israelin kanssa tämän terroristeina kiinniottamiin henkilöihin.¹¹ Hizbollah yritti sieppausta ainakin jo vuonna 2003,¹² ja järjestyksessään viides sieppausyritys onnistuu 12.7.2006.¹³ Tällöin Hizbollah väijyttää Israelin puolella Zaritin lähellä israelilaisen sotilaspartion; sieppaa siitä kaksi israelilaista reservin sotilasta ja tappaa kolme.¹⁴ Samassa yhteydessä israelilaisia asuinalueita ja puolustusvoimien asemia tulitetaan Katjusha-raketeilla, joista haavoittuu viisi siviiliä.¹⁵

Israelin puolustusvoimat lähtevät heti takaa-ajoon Libanonin alueelle, mutta seurauksena on vain lisää tappioita.¹⁶ Kaikkiaan Hizbollah onnistuu tällä päivämäärällä aiheuttamaan Israelille sen suurimman kaatuneiden määrän sitten vuoden 1987.¹⁷

⁹ Rantapelkonen, Jari: Sotaisaa valtapeliä Lähi-idässä, *Kylkirauta* 3/2006, s. 24.

¹⁰ Sama.

¹¹ Mellies (2009), ss. 60–61 [pdf-tiedosto ss. 68–69].

¹² IDF Spokesperson's Unit 8.8.2006: "Interrogation of Hezbollah Terrorist Hassan Ali Saliman", <http://dover.idf.il/IDF/NR/rdonlyres/082CBBAE-B02A-46AE-8958-2FF9BDDFA966/0/56137.wmv>, 4.9.2010.

¹³ Mellies (2009), ss. 60–61 [pdf-tiedosto ss. 68–69].

¹⁴ Matthews, Matt M.: Hard Lessons Learned – A Comparison of the 2006 Hezbollah-Israeli War and Operation CAST LEAD: A Historical Overview, Lt.Col. Scott C. Farquhar: *Back to Basics – A Study of the Second Lebanon War and Operation CAST LEAD*, Combat Studies Institute Press / US Army Combined Arms Center, 2009, s. 6 [pdf-tiedosto s. 14].

¹⁵ IDF Spokesperson's Unit 12.7.2006: "Northern Command Commander: "We will do whatever we can to return our sons home"", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54242&lang=english, 4.9.2010.

¹⁶ Sama.

¹⁷ Zagdanski, captain Jonathan D.: Round 2 in Lebanon: How the IDF Focused Exclusively on COIN and Lost the Ability to Fight Manuever War, *Infantry* September-October 2007, s. 32.

Mikäli Hizbollah tähtäsi sieppauksilla sotaan, sen tavoitteena oli oletettavasti voittaa libanonilaisessa yhteiskunnassa, internetissä ja uutispalveluissa käydyllä informaationsodalla yleinen mielipide puolelleen Libanonissa ja sen ulkopuolella vakiinnuttaakseen asemaansa Israelin-vastaisen kamppailun lipunkantajana.¹⁸ Hizbollah ei katso taaskaan aloittaneensa sotaa Israelia vastaan – se vain vei kaksi ihmistä vaihdokkeiksi vankejaan vastaan, jonka jälkeen Israel valitsi reaktiokseen valmistellun sodan.¹⁹

Israelin pääministeri Ehud Olmert julistaa Hizbollahin tekemän israelilaissoitilaiden sieppauksen sotatoimeksi.²⁰ Israel asettaa Libanonin ilma-²¹ ja merisaartoon, mutta päästää humanitaarista apua läpi.²² Se käyttää yhtenä oikeutuksena sodalle Yhdistyneiden kansakuntien Turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1559, joka muun muassa vaatii Hizbollahin riisumista aseista – johon Yhdistyneiden kansakuntien rauhanturvajoukot eivät olleet pystyneet.²³ Israel haluaa näyttää libanonilaisille että Hizbollah ei ole laillinen toimija vaan terroristijärjestö joka ajaa maan sotaan,²⁴ ja hyökkää Libanoniin eliminoidakseen sen.²⁵ 12.7. illalla Israelin pohjoisen komentoportaan komentaja kenraali Udi Adam lupaa kaiken tehtävän siepattujen palauttamiseksi.²⁶

Israel iskee nopeasti sieppauksen jälkeen ilmavoimillaan kohteisiin Libanonissa, toteuttaen muun muassa ennaltasuunnitellun 34 minuuttia kestäneen operaatio Specific Gravity:n (”täsmällinen painovoima”).²⁷ Operaatiossa tuhotaan 54 Hizbollahin pitkän kantaman Zelzal -rakettien laukaisualustaa.²⁸ 12.7. illalla Israelin ilmavoimat ja tykistö iskee myös Hizbollahin

¹⁸ Biddle & Friedman: *2006 Lebanon Campaign and the Future of Warfare: Implications for Army and Defense Policy*, Strategic Studies Institute, 2008, s. 4.

¹⁹ Sheikki Naim Qassem: “The resistance is a reaction and a defense. It is a result of the Israeli occupation. And if you look at all the battles between Israel and Hizbullah, from ’82 until now, we have always been on the defense. We never once started a war. Israel always started the conflict and we defended – in ’93, ’96, and 2006.” “In 2006, we took two people to exchange for prisoners. Israel could have limited their reply or could have replied by releasing prisoners. But what was revealed was that Israel was already planning for this war in September or October of that year. And that just brought the war forward by American encouragement.” Dehghanpisheh (2010/2011), s. 34.

²⁰ Mellies (2009), s. 61 [pdf-tiedosto s. 69].

²¹ Kober, Avi: The Israel Defense Forces in the Second Lebanon War: Why the Poor Performance?, *The Journal of Strategic Studies Vol. 31, No. 1, 3–40, February 2008*, s. 3.

²² IDF Spokesperson’s Unit 6.8.2006: “Navy Permits Humanitarian Aid to Lebanon”, http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55852&lang=english, 4.9.2010.

²³ Alagha, Joseph: The Israeli-Hizbullah 34-Day War: Causes and Consequences, *Arab Studies Quarterly Vol. 30 No. 2, Spring 2008*, s. 3.

²⁴ Fayutkin, Dan: The Second Lebanon War: A One-Year Perspective, *Defense & Security Analysis Vol. 24 No. 2 June 2008*, s. 214.

²⁵ Rantapelkonen (2006), s. 24.

²⁶ IDF Spokesperson’s Unit 12.7.2006: “Northern Command Commander: “We will do whatever we can to return our sons home””.

²⁷ Biddle & Friedman (2008), ss. 29–30.

²⁸ Matthews (2009), s. 14 [pdf-tiedosto s. 22].

johtamisjärjestelmiä ja televisiokanava al-Manaria vastaan.²⁹ Jo 12.7. toteutetuilla pommituksilla on myös tavoitteena Hizbollahin huoltoyhteyksien katkaiseminen.³⁰ 13.7. aamulla alkavat ilmaiskut mm. Beirutin kansainväliselle lentokentälle.³¹ Israelin tavoitteena on pommituksilla aiheuttaa Hizbollahin kykyihin sekä sotilaalliseen ja poliittiseen johtamiseen vaikutuksia, jotka pakottaisivat Hizbollahin poistumaan etelä-Libanonista.³²

Israelin aloittama kosto-operaatio laajentuu rajoitetuista ilmavoimien tuli-iskuista ennen pitkää sodaksi.³³ Aluksi Israel pyrki Libanonin avainkohteisiin kohdistetuilla ilmaiskulla saamaan maan hallituksen ryhtyvän toimiin Hizbollahia vastaan.³⁴ Seuraavana vaiheena on maajoukkojen säästämiseksi raskaita ilmaiskuja Hizbollahin kohteita vastaan, mutta tästä syntyneet vauriot saavat ulkovaltoja kääntymään Israelia vastaan.³⁵ Laukaisemalla Katjusha-raketteja pyhiltä paikoilta ja kouluista Hizbollah varmistaa Israelin vastaiskujen aiheuttavan siviiliuhreja – ja hyödyntää niitä informaationsodassaan saadakseen tukea aatteelleen sekä tehostakseen rekrytointiaan.³⁶ Hizbollah myös lamauttaa rakettitulellaan pohjois-Israelin sosiaalisen ja talouselämän sekä aiheuttaa Israelille tappioita ja suurimittaisia väestön evakuoiteja.³⁷

13.7. Israelin Yleisesikunta julkaisee operaatiokäskyn Just Reward (”oikeudenmukainen maksu”), joka määrittelee operaation etäältä asevaikutuksella toteutettavaksi pidennetyksi operaatioksi.³⁸ 13.7. Israel myös kutsuu reservidivisioonan palvelukseen – ja myöhemmin kutsutaan kolme divisioonaa lisää.³⁹

14.7. Libanonin hallitus pyytää tulitaukoa, mutta Israel ei myönnä siihen.⁴⁰

17.7. Israel aloittaa maaoperaatiot Libanonin alueella.⁴¹ Koska Israel ei ollut päässyt pelkillä ilmaiskulla tavoitteitaan kohti, se alkaa operoida Libanonissa noin pataljoonan kokoisilla maajoukoilla.⁴²

²⁹ Matthews (2009), s. 14 [pdf-tiedosto s. 22].

³⁰ Zagdanski (2007), s. 33.

³¹ IDF Spokesperson’s Unit 13.7.2006: “The IDF Attacks Targets in Southern Lebanon.”, http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54274&lang=english, 4.9.2010.

³² Matthews (2009), s. 13 [pdf-tiedosto s. 21].

³³ Kober (2008), s. 9.

³⁴ Zagdanski (2007), s. 34.

³⁵ Sama.

³⁶ Kreps, Sarah E.: The 2006 Lebanon War: Lessons Learned, *Parameters* Spring 2007, ss. 72–73.

³⁷ Kober (2008), s. 7.

³⁸ Sama, s. 18.

³⁹ Sama, s. 4.

⁴⁰ Sama, s. 4.

19.7. Israel tekee ensimmäisen suuremman maahyökkäyksen Libanoniin edeten israelilaisesta Avivim -kylästä kohti libanonilaista Marun ar Ras -kaupunkia. Israelin maajoukot kohtaavat odotettua kovempaa vastusta, ensin 19.7. kaupunkia suojaavassa Shaked -asemassa ja 20.7. itse kaupungissa.⁴³

Israelin joukkojen koulutustaso ja valmius täysimittaiseen sotaan eivät ole riittäviä, eivätkä pataljoonat riitä vaikuttamaan, joten se ryhtyy sodan lopulla käyttämään suurempia, tulivoimaisempia joukkoja.⁴⁴

21.7. Israel kutsuu palvelukseen lisää reservin⁴⁵ miluimnikin -sotilaita,⁴⁶ koska se taistelee kolmen rintaman sotaa.⁴⁷ Reserviläiset ottavat vastuuta vakituisilta joukoilta lyhyen koulutuksen jälkeen.⁴⁸ Reservien mobilisointiin on syynä vastoinkäymiset Marun ar Rasin taistelussa ja ilmavoimien kampanjan tehottomuus.⁴⁹ Lopulta neljästä israelilaisesta divisioonasta, jotka on määrätty miehittämään etelä-Libanonia, kaikkiaan kolme on reservin divisioonaa.⁵⁰

⁴¹ IDF Spokesperson's unit 18.7.2006: "IDF Forces Operating in Village of Ajar", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54586&lang=english, 2.9.2010.

⁴² Zagdanski (2007), s. 34.

⁴³ Biddle & Friedman (2008), s. 31.

⁴⁴ Zagdanski (2007), s. 34.

⁴⁵ "In contrast to the US Armed Forces, the reserves are considered the core strength of the IDF. The conscripted "mandatory" formations are expected to serve as a "trip wire" in case of attack and defend Israeli territory for as long as it takes to mobilize and deploy the reserves as its striking force. The "mandatory" formations undergo continual personnel turnover as draftees are released to the reserves and new inductees replace them; NCOs are mainly second-year conscripts with additional training. Reserve units are made up of experienced veterans who have served together for years and have higher discipline, élan and cohesion than their mandatory counterparts." Marrero, Lt. Col. Abe F.: *The Tactics of Operation CAST LEAD*, Lt.Col. Scott C. Farquhar: *Back to Basics – A Study of the Second Lebanon War and Operation CAST LEAD*, Combat Studies Institute Press / US Army Combined Arms Center, 2009, s. 85 [pdf-tiedosto s. 93].

⁴⁶ IDF Spokesperson's Unit 23.7.2006: "IDF Emergency Reserves Call-Up", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54888&lang=english, 2.9.2010.

⁴⁷ "During the past week a limited reserve call-up was conducted due to the ongoing fighting along three fronts - Lebanon, the Gaza Strip, and Judea and Samaria. These forces were intended particularly to reinforce the Judea and Samaria sector and the Israeli-Lebanese border. Despite a high state of preparedness IDF has no desire nor intent to broaden the fighting to additional fronts, but rather to concentrate only on combating the Hezbollah terror organization, according to Major General Gadi Eizenkot, head of the Operations Branch. "Hezbollah's plan of embroiling Syria, too, is clear and obvious. The Syrians must take this into consideration. From our perspective, the target is the Hezbollah organization. This terror organization is the main target of this operation, not the nation of Syria." IDF Spokesperson's Unit 25.7.2006: "Fighting Continues in the North", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55050&lang=english, 1.9.2010.

⁴⁸ IDF Spokesperson's Unit 30.7.2006: "Joining the Effort", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55351&lang=english, 4.9.2010.

⁴⁹ Matthews (2009), ss. 15–16 [pdf-tiedosto ss. 23–24].

⁵⁰ Kober (2008), s. 30.

29.7. Israel laajentaa toimiaan muodostaakseen turvavyöhykkeen Libanonin vastaisen rajan pohjoispuolelle lähettäen maajoukot ottamaan haltuun hallitsevat maastonkohdat.⁵¹

Heinäkuun loppuun mennessä Israel operoi useissa kaupungeissa lähellä rajaa, mutta ei pyri systemaattiseen alueen hallintaan.⁵²

30.7. Israelin ilmavoimat iskevät Qana–kylässä Hizbollahin rakettien laukaisualueelle, jonka seurauksena läheisen talon raunioista löydetään lopulta kaikkiaan 28 siviilin ruumiit. Israel keskeyttää ilmaiskut 48 tunniksi tutkiakseen tapahtuneen ja antaakseen siviileille aikaa poistua alueelta.⁵³

31.7. Israel hyväksyy operatioo Change of Direction 8:n (”suunnanmuutos”) tarkoituksenaan ottaa haltuun useita kilometrejä leveä turvallisuusvyöhyke maiden välisen rajan varrelta. Nyt taistelutehtävissä ovat käytössä myös reserviläiset ensi kertaa sodan aikana.⁵⁴

5.8. mennessä 10’000 sotilaan vahvuiset israelilaisjoukot ovat pystyneet etenemään vain kuutisen kilometriä eikä raja-alueella ole saatu turvattua.⁵⁵

7.8. kello 2200 Israel kieltää kaiken ajoneuvoliikenteen Litani-joen eteläpuolella varoittaen asiasta mediassa ja lentolehtisin. Humanitaariset avustussaattueet pääsevät kulkemaan yhteistyössä israelilaisjoukkojen kanssa.⁵⁶

9.8. mennessä Israelin puolustusvoimat toimivat lähes kaikissa raja-alueen kaupungeissa enimmillään noin seitsemän kilometrin päässä rajasta.⁵⁷

11.8. Yhdistyneiden kansakuntien Turvallisuusneuvosto hyväksyy tulitaukoon ja sodan mahdollisimman pikaiseen päättämiseen suunnitellun päätöslauselman 1701.⁵⁸ Koska ulkovallat eivät hyväksy pidempää sotatoimia, Israel joutuu hyväksymään tulitauon.⁵⁹ Päätöslauselman mukaan israelilaisjoukot vetäytyvät vaiheittain etelä-Libanonista ja jopa

⁵¹ Kober (2008), s. 5.

⁵² Biddle & Friedman (2008), s. 31.

⁵³ Kober (2008), s. 13.

⁵⁴ Biddle & Friedman (2008), ss. 31–32.

⁵⁵ Matthews (2009), s. 16 [pdf-tiedosto s. 24].

⁵⁶ IDF Spokesperson’s Unit 9.8.2006: “Limitations on Travel in Southern Lebanon”, http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56280&lang=english, 4.9.2010.

⁵⁷ Biddle & Friedman (2008), s.32.

⁵⁸ Matthews (2009), s. 17 [pdf-tiedosto s. 25].

⁵⁹ Zagdanski (2007), s. 34.

15'000 Yhdistyneiden kansakuntien rauhanturvaajaa auttaa libanonilaisia joukkoja ottamaan alueen hallintaansa.⁶⁰

Vaikka tietää sodan päättyvän muutaman päivän kuluessa vanhalla rajalla, Israel käskee joukot silti jatkamaan hyökkäystä Litani-joelle.⁶¹ 11.8. Israel aloittaa vielä sodan maahyökkäyksen viimeiseen vaiheen operaatio Change of Direction 11 edetäkseen Litani-joelle: Länteen joen suuntaisesti etenevien joukkojen on määrä ottaa yhteyttä alueelle ilmakuljetettuihin joukkoihin.⁶²

Hizbollah ryhmittyy Ghanduriyih -kaupungin alueelle, jossa taistellaan sodan viimeiset kaksi päivää.⁶³

2.3. Siirtyminen rauhaan

Israel ja Hizbollah suostuvat Yhdistyneiden kansakuntien Turvallisuusneuvoston esittämään vihollisuuksien lopettamiseen 14.8. Tässä vaiheessa Israelilla on hallussaan yli kaksikymmentä libanonilaiskaupunkia, vaikka suuri osa Litani-joen eteläpuolisesta alueesta ei ole nähnyt israelilaisjoukkoja.⁶⁴

Viimeisenä uhmakkaana eleenä Hizbollah laukaisee aselepoa edeltävinä tunteina 250 rakettia Israeliin.⁶⁵

14.8. kello 0800 israelilaisjoukot lopettavat hyökkäystoimet Libanonissa Yhdistyneiden kansakuntien Turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1701 mukaisesti. Israel ilmoittaa joukkojen jäävän odottamaan aluevastuun siirtämistä Libanonin turvallisuusjoukoille ja Yhdistyneiden kansakuntien UNIFIL⁶⁶ -operaation joukoille, jonka jälkeen Israel vetää joukkonsa alueelleen.⁶⁷

⁶⁰ Matthews (2009), s. 17 [pdf-tiedosto s. 25].

⁶¹ Sama.

⁶² Biddle & Friedman (2008), s. 32.

⁶³ Sama, ss. 32–33.

⁶⁴ Sama, s. 33.

⁶⁵ Matthews (2009), s. 20 [pdf-tiedosto s. 28].

⁶⁶ United Nations Interim Force in Lebanon, eli Yhdistyneiden kansakuntien väliaikainen joukko Libanonissa, joka on aloittanut toimintansa vuonna 1978.

⁶⁷ IDF Spokesperson's Unit 14.8.2006: "Implementation of the Ceasefire", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56687&lang=english, 4.9.2010.

19.8. aluevastuun siirtäminen alkaa Israelin puolustusvoimien, UNIFIL:in ja Libanonin armeijan päästyä sopimukseen järjestelyistä. Libanonin armeija on lupautunut estämään Hizbollahin toiminnan valvomillaan alueilla ja työntämään sen kauemmas niiltä.⁶⁸

Tulitauon jälkeisessä haastattelussa 27.8.⁶⁹ Hizbollah -järjestön pääsihteeri Hassan Nasrallah myöntää, ettei sieppausoperaatioon olisi ryhdytty jos olisi uskottu Israelin vastaavan sodalla.⁷⁰ Sitten hän julistaa jumalaisen voiton Israelista, ja tätä propagandaa ravitsee itsesyytely, johon vapaan sanan Israel sortuu sodan jälkeen.⁷¹

2.4. Sodan uhrit

Israelin puolustusvoimat menettävät sodan aikana 117 sotilasta kaatuneina ja 725 haavoittuneena.⁷² Se onnistuu kuitenkin estämään useammat sotilaitensa sieppaukset.

Hizbollah ilmoittaa menettäneensä 250 taistelijaansa, ja Israel arvioi määrän olevan lähempänä 600:a.⁷³ Yhden arvion mukaan sodan maataisteluissa kuolee vain 184 Hizbollah-taistelijaa.⁷⁴

Hizbollahin Israeliin enemmän tai vähemmän summittaisesti laukaisemat noin 4'000 rakettia – joista 900 iskee rakennetuille alueille – tappavat 41–53 siviiliä,⁷⁵ kaikkiaan 5'000⁷⁶ israelilaista haavoittuu ja rakettiuhan alla olevasta Israelin väestön kolmanneksesta 300'000 evakuoidaan.⁷⁷ Jälkimmäinen on ehkä israelilaisille suurin tappio – juutalaisten suojapaikaksi muodostunut jatkuvaan sotaan tottunut valtio joutuu evakuoimaan kansalaisiaan suurimittaisesti.

⁶⁸ IDF Spokesperson's Unit 17.8.2006: "Transfer of Responsibility Over Southern Lebanon Begins", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56856&lang=english, 4.9.2010.

⁶⁹ Alagha (2008), s. 7.

⁷⁰ "In his first interview after the ceasefire, Nasrallah admitted having been surprised by Israel's reaction to Hezbollah's kidnapping operation that July and he all but apologized by stating that "we did not believe, even by one percent, that the captive operation would result in such a wide-scale war, as such a war did not take place in the history of wars. Had we known that the captive operation would result in such a war we would not have carried it out at all." Snyder (2009), s. 114 [pdf-tiedosto s. 122].

⁷¹ Snyder (2009), s. 114 [pdf-tiedosto s. 122].

⁷² Schwartz, Resheff, Gefitler, Weiss, Birenbaum, Lavon (2009), s. 552. Eri lähteet ilmoittavat hieman vaihtelevia kaatuneiden määriä.

⁷³ Mellies (2009), s. 61 [pdf-tiedosto s. 69].

⁷⁴ Matthews (2009), s. 17 [pdf-tiedosto s. 25].

⁷⁵ Biddle & Friedman (2008), s.31. Eri lähteissä on vaihtelevia lukuja siviiliuhrien määrälle.

⁷⁶ Alagha (2008), s. 3.

⁷⁷ Mellies (2009), s. 61 [pdf-tiedosto s. 69].

Sodan aikana Israel tekee 11'897 taistelulentoa ja ampuu 170'000 tykistön kranaattia – molemmat luvut suurempia kuin vuoden 1973 Jom Kippur -sodassa kahta tavanomaista armeijaa vastaan.⁷⁸ Libanonilaisia lasketaan kuolleen kaikkiaan noin 1200 ja haavoittuneen yli 4'000,⁷⁹ lisäksi yli 1'000'000 pakenee kodeistaan.⁸⁰

16.7.2008 Hizbollah palauttaa sieppaamiensa israelilaisotilaiden ruumiit sekä joidenkin sodassa kuolleiden israelilaisotilaiden jäänteitä – vastineena viidestä vangista ja 200 palestiinalais- tai libanonilaistaistelijan ruumiista. Ruumiinavaus vahvistaa siepattujen israelilaisotilaiden kuolleen sodan aloittaneen sieppausyhtymän aikana⁸¹

⁷⁸ Kober (2008), s. 24.

⁷⁹ Alagha (2008), s. 3.

⁸⁰ Bottoms, Major Jennifer B.: When Close Doesn't Count: An Analysis of Israel's Jus Ad Bellum and Jus In Bello in The 2006 Israel-Lebanon War, *The Army Lawyer* April 2009, s. 26.

⁸¹ Katz, Yaakov ja Lazaroff, Tovah: Goldwasser, Regev to be laid to rest after 2 uncertain years, *The Jerusalem Post* 16.–17.7.2008,

<http://fr.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1215330982807&pagename=JPost/JPArticle/ShowFull>, 23.2.2011.

3. TOIMINTA TAISTELUKENTÄLLÄ

3.1. Hizbollah vastustajana

3.1.1. Hizbollahin joukkorakenne

Kesään 2006 mennessä Hizbollah on koonnut hyvin koulutetun ja aseistetun sekä motivoituneen 3'000 miehen vahvuisen vakinaisen joukon, jonka lisänä on kaksinverroin niin vahva Israelin-vastaisen 18 vuotta kestäneen sodan veteraaneista muodostunut nostoväki.⁸² Toisen arvion mukaan Hizbollahilla on 300–3000 vakinaista taistelijaa.⁸³ Eri arvioiden mukaan Hizbollahin vahvuus sodassa on välillä 2'000–7'000,⁸⁴ mutta vaikuttaa kuitenkin siltä että se taistelee koko sodan 3000 vakinaisella taistelijallaan mobilisoimatta huomattavia reservejään.⁸⁵

Hizbollah-taistelijoiden perusaseena on AK-47 –rynnäkkökivääri tai joku sen varianteista.⁸⁶ Raskaampana aseistuksena on tykistöroketteja, panssarintorjuntaohjuksia ja sinkoja, ilmatorjuntaohjuksia ja meritorjuntaohjuksia sekä toimintaa tukemassa lennokkeja.⁸⁷

Hizbollah painottaa informaatio sodankäyntiä: esimerkiksi jokaiseen Hizbollah-taisteluyksikköön on liitetty kameraryhmä.⁸⁸ Kaikki Hizbollahin toiminta taistelukentällä kytkeytyy sen tavoittelemaan informaatio sodankäynnin voittoon, jossa tuhotaan myytti Israelin voittamattomuudesta taistelukentällä.⁸⁹

Hizbollah pystyy johtamaan joukkojaan tehokkaasti selviytymään taistelussa mahdollisimman vähäisellä miesvahvuudella voidakseen jatkaa rakettien ampumista Israeliin. Hizbollahin taistelijat tuntevat maaston ja ovat israelilaisia sitoutuneempia taistelemaan ja voittamaan. Hizbollah myös onnistuu pitämään aloitteen taistelukentällä väijytyksillä.⁹⁰

3.1.2. Hizbollahin joukkojen ryhmittäminen

⁸² Matthews (2009), s. 9 [pdf-tiedosto s. 17].

⁸³ Mellies (2009), s. 52 [pdf-tiedosto s. 60].

⁸⁴ Biddle & Friedman (2008), s. 56.

⁸⁵ Matthews (2009), s. 16 [pdf-tiedosto s. 24].

⁸⁶ Zagdanski (2007), s. 32.

⁸⁷ Mellies (2009), s. 53 [pdf-tiedosto s. 61].

⁸⁸ Matthews (2009), s. 40 [pdf-tiedosto s. 48].

⁸⁹ Mellies (2009), ss. 66–67 [pdf-tiedosto ss. 74–75].

⁹⁰ Zagdanski (2007), s. 34.

Hizbollah toimii taistelukentällä pitkälti valtiollisten asevoimien tavoin pitäen alueita hallussaan valmistelluista asemista, eikä sissiarmeijana kuten aiemmin.⁹¹ Hizbollah on oppinut aiemmista arabien ja Israelin välisistä sodista ettei yritäkään taistella tasaveroisena vastustajana. Sen sijaan se ryhmittää joukkonsa syvyyteen valmisteltuihin aseisiin.⁹² Linnoitustyössä Hizbollahia auttoi Iranin lisäksi Pohjois-Korea.⁹³

Pääosa sodan taisteluista käydään runsain miinoin, tienvarsipommein ja panssarintorjuntaväijytysten täyttämässä karussa kukkulamaastossa, sekä siellä sijaitsevilla kylillä ja kaupungeissa.⁹⁴ Hizbollah on lisäksi varustanut rajan pohjoispuoleisen hallitsevan maastonkohdan Litani-joen eteläpuoleisen alueen tarkoituksenaan kohdata vihollisensa rajoitetusti, viivyttää sen etenemistä ja aiheuttaa niin paljon tappioita kuin mahdollista.⁹⁵ Taistelussaan Hizbollah yhdistää miinat ja IED:t⁹⁶ panssarintorjuntaohjusten ja epäsuoran tulen käyttöön.⁹⁷ Se myös suojaa epäsuoralla tulella panssarintorjunta-aseiden asemanvaihtoja sekä onnistuu eristämään israelilaisten jalkaväen sitä tukevasta panssarivoimasta.⁹⁸

Hizbollah jakaa etelä-Libanonin 12–15 kylää kattaviin sektoreihin.⁹⁹ Hizbollah ryhmittää joukkonsa etelä-Libanonin kaupunkeihin vahvoihin komppanian vahvuisiin aseisiin, mukaan lukien vara- ja valeasemat.¹⁰⁰ Se toimii hajautettuna verkostona, jossa solut tai yksiköt toimivat huomattavan itsenäisesti reagoiden paikallisiin olosuhteisiin niin nopeasti, että pystyvät pitämään aloitteen valitsemalla itse hetket jolloin iskeä israelilaisjoukkoja vastaan.¹⁰¹

⁹¹ Biddle & Friedman (2008), s. 5.

⁹² Zagdanski (2007), s. 34.

⁹³ "Although the Israeli intelligence community believed Hizbollah's defensive network was based on "Iranian military doctrine," another source suggests the elaborate system was based on "a defensive guerilla force organized along North Korean lines." In fact, the same source concluded that, "All the underground facilities [Hizbollah's], including arms dumps, food stocks, dispensaries for the wounded, were put in place primarily in 2003–2004 under the supervision of North Korean instructors." Evidence would furthermore suggest that the Iranian Revolutionary Guard was also heavily involved in the construction effort. Intelligence sources concluded that Hizbollah was "believed to be benefiting from assistance provided by North Korean advisers, according to a July 29 report in *al-Sharq al-Awsat*. The report quotes a high-ranking Iranian Revolutionary Guards officer, who stated that North Korean advisers had assisted Hizbollah in building tunnel infrastructure, including a 25 kilometer underground tunnel." Matthews (2009), s. 9 [pdf-tiedosto s. 17].

⁹⁴ Schwartz, Resheff, Gefitler, Weiss, Birenbaum, Lavon (2009), s. 554.

⁹⁵ Matthews (2009), s. 8 [pdf-tiedosto s. 16].

⁹⁶ Improvised explosive device, eli räjähtävä ase joka ei ole sellaisenaan tehdasvalmistetta.

⁹⁷ Matthews (2009), s. 8 [pdf-tiedosto s. 16].

⁹⁸ Mellies (2009), s. 64 [pdf-tiedosto s. 72].

⁹⁹ Zagdanski (2007), s. 33.

¹⁰⁰ Mellies (2009), s. 63 [pdf-tiedosto s. 71].

¹⁰¹ Sama, s. 66 [pdf-tiedosto s. 74].

Hizbollah pyrkii vähentämään Israelin asevaikutusta naamioinnilla, vähentämällä maalinaolemisaikaa sekä linnoittamalla asemiaan. Tietäessään Israelin puolustusvoimien pyrkivän vaikuttamaan järjestelmiin, se ei muodosta sellaisia vaan ryhmittää joukkonsa autonomisiksi soluiksi.¹⁰²

Hizbollah on rakentanut monimutkaisia, itsenäisiä tunnelijärjestelmiä, joissa on varastot aseille, ampumatarvikkeille, ruoalle, vedelle ja lääkintätarvikkeille.¹⁰³ Hizbollah oli varannut materiaalia linnoitettuihin aseisiin pitempääkin sotatointa varten.¹⁰⁴ Hizbollah pystyy varastojensa myötä käymään taistelunsa huolimatta Israelin iskuista sen huoltojärjestelmään.¹⁰⁵ Israelilaisjoukot löytävät etelä-Libanonista operaatioidensa aikana yli 500 asekatkkoa ja satoja rakettien tuliasemia.¹⁰⁶

Useimmiten Hizbollah pääsee avaamaan tulen asemista, joita israelilaisjoukot eivät ole havainneet.¹⁰⁷ Varsinkin sen panssarintorjuntaohjusten asemia on vaikea havaita pitkän etäisyyden ja hyvän naamioinnin vuoksi.¹⁰⁸

3.1.3. Hizbollahin panssarintorjunta

Hizbollahin panssarintorjunnan yksittäisiä vaunuja kohti laukaisemat ohjusryöpyt tekevät panssarintorjuntaohjuksesta israelilaisjoukkojen eniten pelkäämän ase.¹⁰⁹

Hizbollah käyttää israelilaisjoukkoja vastaan viiden – kuuden miehen panssarintorjuntaohjusryhmiä, jotka pyrkivät päästämään panssarivaunut ohi ja tulittamaan takaa. Se käyttää kahdella taistelukärjellä varustettuja panssarintorjuntaohjuksia menestyksekkäästi myös israelilaisten suojapaikkoina käyttämiä rakennuksia vastaan.¹¹⁰

Hizbollah saa aiheutettua panssarintorjuntaohjuksillaan säännöllisesti osumia neljän – viiden kilometrin päästä, mutta kaikista ammutuista arviolta ainoastaan kahdeksan prosenttia osuu, ja näistäkin vain 20–45% läpäisee panssarin. Läpäisevän osuman saaneet

¹⁰² Matthews (2009), s. 10 [pdf-tiedosto s. 18].

¹⁰³ Zagdanski (2007), s. 33.

¹⁰⁴ Matthews (2009), s. 8 [pdf-tiedosto s. 16].

¹⁰⁵ Kober (2008), s. 30.

¹⁰⁶ Mellies (2009), s. 63 [pdf-tiedosto s. 71].

¹⁰⁷ Biddle & Friedman (2008), s. 64.

¹⁰⁸ Sama, s. 65.

¹⁰⁹ Mellies (2009), s. 89 [pdf-tiedosto s. 97].

¹¹⁰ Sama, s. 65 [pdf-tiedosto s. 73].

panssarintorjuntaohjukset kuitenkin tappavat 50 israelilaissoitilasta – eli lähes puolet kaikista kaatuneista.¹¹¹

Merkava-taistelupanssarivaunujen saaneista 46 panssarintorjunta-aseen osumasta ainoastaan 15 läpäisee panssaroinnin, lisäksi 14 panssaroitua taisteluajoneuvoa saa osuman.¹¹² Kaikkiaan 40 israelilaista taistelupanssarivaunua vaurioituu 30 panssarimiehen kuollessa – joka on 25 % Israelin kokonaistappioista ja informaatio sodan voitto Hizbollahille kohdistuessaan maineikkaaseen Merkavaan.¹¹³

Israelilaisjoukot käyttävät usein Merkava-taistelupanssarivaunuja saattamaan lääkintä- ja täydennysajoneuvoja pienellä ajonopeudella. Tämä johtaa monen Merkavan menetykseen.¹¹⁴

3.1.4. Hizbollahin rakettiase

Hizbollah tietää Israelin asettavan ihmishengen korkealle poliittisissa ja sotilaallisissa tavoitteissaan.¹¹⁵ Vuoteen 2006 mennessä Iran ja Syyria ovat toimittaneet Hizbollahille 12'000–13'000 rakettia eri kantamilla, ja joidenkin lähteiden mukaan Iran purki lastit Libanonissa ja koulutti ohjusten käyttöön.¹¹⁶ Kokonaismäärästä arviolta 80–90% on Katjusha-raketteja.¹¹⁷

Hizbollahin aktivistit ovat ennen sotaa muodostaneet läheiset yhteistyösuhteet etelälibanonilaisen väestön kanssa apunaan yhteiset sosiaaliset ja uskonnolliset siteet. Tältä pohjalta se pystyy sijoittamaan rakettejaan siviiliyhteisöjen keskelle, ryhmittäen tuliasemia muun muassa moskeijoiden, koulujen ja asuintalojen läheisyyteen.¹¹⁸

Välillä 2000–2006 Hizbollah on muodostanut muutamia tykistö- ja rakettiyksiköitä. Litani-joen eteläpuolella toimii Nasser-yksikkö, joka ryhmittää 122 mm Katjusha-rakettinsa kukkuloiden kyltiin ja kaupunkeihin sekä niitä ympäröiville hedelmätarhoille ja pelloille, suurimman osan niistä linnoitettuihin maanalaisiin suojiin. Hizbollah on kehittänyt tuliasematoimintamenetelmän, jossa tähytäjien havaitessa ilmatilan vapaaksi

¹¹¹ Biddle & Friedman (2008), ss. 71–72.

¹¹² Eshel, David: Intelligence Dilemmas in the Lebanon War, *Military Technology* 10/2006, s. 8.

¹¹³ Mellies (2009), s. 65 [pdf-tiedosto s. 73].

¹¹⁴ Zagdanski (2007), s. 34.

¹¹⁵ Fayutkin (2008), s. 214.

¹¹⁶ Matthews (2009), ss. 7–8 [pdf-tiedosto ss. 15–16].

¹¹⁷ Mellies (2009), s. 64 [pdf-tiedosto s. 72].

¹¹⁸ Fayutkin (2008), ss. 213–214.

israelilaiskoneista ensimmäinen ryhmä pystyttää laukaisualustan ja poistuu, toinen ryhmä tuo raketin ja poistuu, jonka jälkeen kolmas ryhmä valmistelee laukaisun, usein etälaukaisulla tai ajastimella; koko prosessin tapahtuessa jopa alle 28 sekunnissa. Toinen yksikkö on aseistettu keskimatkan Fajr ja pidennetyn kantaman Katjusha –raketein sekä sijoitettu Litani-joen molemmin puolin ja suurin osa näistä suuremmista raketeista on sijoitettuna ajoneuvolaveteille. Litani-joen ja Beirutin välillä on yksi tai kaksi yksikköä kalustonaan iranilaisvalmisteiset 610 mm Zelzal-2 ja muut pitkän matkan raketit.¹¹⁹

Hizbollahin Katjusha-rakettien laukaisualueet maaseudulla ovat erityisellä huolella valmistettuja ja naamioituja.¹²⁰ Osa laukaisulaitteista nostetaan ilmanpainejärjestelmällä maanalaisista suojistaan, kun taas osa on ajoneuvoasenteisia.¹²¹ Asemiehistöt pystyvät suojautumaan vastatykistöltä linnoitteisiin ja luoliin.¹²² Rakennetuilla alueilla tuliasemia valitaan asuinrakennusten viereltä ja rakettien laukaisulaitteita kätketään autotalleihin tulitehtävien välillä, jotta Israel ei voi käyttää kaikkea tulivaikutustaan niitä vastaan siviiliuhrien pelossa.¹²³ Hizbollah käyttää myös rakennuksia ja asuntoja tuliaseminaan.¹²⁴

Hizbollah kerää tietoa Israelin puolustusvoimissa palvelleilta arabeilta ja druuseilta pystyen näin maalittamaan sodan aikana Israelissa sijaitsevia sotilaslaitoksia.¹²⁵

3.2. Erilliset taistelut

3.2.1. Israelilaisten sotilaiden sieppaus

12.7. aamulla Hizbollah laukaisee raketteja Israeliin; Israel epäilee sieppausyritystä, ja tulittaa Hizbollahin kohteita etelä-Libanonissa tykistöllä ja panssarivaunuilla.¹²⁶ Hizbollahin raketti- ja heitintuli on harhautusta toisen yksikön toteuttamalle sieppausoperaatiolle.¹²⁷ Pohjois-Israeliin iskeneistä raketeista haavoittuu viisi siviiliä.¹²⁸

¹¹⁹ Matthews (2009), s. 7 [pdf-tiedosto s. 15].

¹²⁰ Biddle & Friedman (2008), s. 65.

¹²¹ Mellies (2009), s. 63 [pdf-tiedosto s. 71].

¹²² Sama, s. 63.

¹²³ Sama, s. 62 [pdf-tiedosto s. 70].

¹²⁴ Sama, ss. 62–63 [pdf-tiedosto ss. 70–71].

¹²⁵ Zagdanski (2007), s. 33.

¹²⁶ IDF Spokesperson's Unit 12.7.2006: "Attacks on Israel from Lebanese Territory", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54279&lang=english, 31.8.2010.

¹²⁷ Kober (2008), s. 3.

¹²⁸ IDF Spokesperson's Unit 12.7.2006: "Northern Command Commander: "We will do whatever we can to return our sons home"".

Hizbollah on Israelin vuoden 2000 Libanonista vetäytymisen jälkeen selvittänyt rajalta tämän elektronisen valvonnan katvealueet. Aamulla 12.7. erään katvealueen lähellä oleva Israelin puolustusvoimien valvonta-asema tekee hälytyksen, ja reserviläisistä muodostettu tiedustelupartio rientää tarkastamaan asiaa.¹²⁹

Hizbollah hyökkää Libanonista Israelin puolelle Zaritiin iskien kahden HMMWV:n¹³⁰ muodostamaa tiedustelupartiota vastaan, tappaa kolme israelilaista sotilasta ja sieppaa kaksi vieden heidät mukanaan Libanoniin.¹³¹ Hizbollah käyttää iskussaan panssarimiinoja ja sinkoja,¹³² sekä tulitukena muun muassa panssarintorjuntaohjuksia.¹³³ Lisäksi panssarintorjuntaohjusryhmä on estämässä israelilaisvahvistusten saapumista Livnahista.¹³⁴

Israelin puolustusvoimat lähtevät ”Hannibal” –käskyllä heti ajamaan sieppaajia takaa Libanonin alueelle.¹³⁵ Mekanisoitua joukkuetta tukeva Merkava-taistelupanssarivaunu osuu massiiviseen, noin 250 kilogramman IED:hen, ja neljän miehen miehistö kuolee heti.¹³⁶ Operaatio muuttuu takaa-ajosta vaunumiehistön evakuoimiseksi.¹³⁷ Seuranneessa tulitaistelussa menehtyy vielä yksi israelilaissoitilas.¹³⁸

Samana päivänä israelilaisjoukot tappavat rajalla olevalle asemalleen soluttautumista yrittävän henkilön.¹³⁹

3.2.2. Marun ar Ras

Sodan alkupäivinä tiedusteluretkiä etelä-Libanoniin tekevät Israelin puolustusvoimien erikoisjoukot raportoivat Hizbollahin taistelevan kiivaasti heti rajan takana olevilla ensimmäisillä harjanteilla.¹⁴⁰

¹²⁹ Eshel, David: The Israel-Lebanon War One Year Later: Electronic Warfare in the Second Lebanon War, *The Journal of Electronic Defense* July 2007, s. 32.

¹³⁰ High-mobility multipurpose wheeled vehicle, eli suuren liikkuvuuden monikäyttöinen pyöräajoneuvo, alkujaan yhdysvaltalainen ”Hummer”-maastoauto.

¹³¹ IDF Spokesperson’s Unit 12.7.2006: “Northern Command Commander: ”We will do whatever we can to return our sons home”.

¹³² Zagdanski (2007), s. 32.

¹³³ Mellies (2009), s. 61 [pdf-tiedosto s. 69].

¹³⁴ IDF Spokesperson’s Unit 8.8.2006: “Interrogation of Hezbollah Terrorist Hassan Ali Saliman”.

¹³⁵ IDF Spokesperson’s Unit 12.7.2006: “Northern Command Commander: ”We will do whatever we can to return our sons home””.

¹³⁶ Zagdanski (2007), s. 32.

¹³⁷ Sama.

¹³⁸ Zagdanski (2007), s. 32.

¹³⁹ IDF Spokesperson’s Unit 12.7.2006: “Infiltration Attempt into an IDF Post is Thwarted”, http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54279&lang=english, 31.8.2010.

¹⁴⁰ Matthews (2009), s. 14 [pdf-tiedosto s. 22].

17.7. israelilaisjoukot tekevät ensimmäisen suuremman maaoperaation etelä-Libanonissa edetessään Marun ar Rasin alueelle.¹⁴¹ Hizbollahin puolustus muodostuu bunkkereista, tunneleista ja taisteluasemista.¹⁴² Ensimmäisten joukossa etenevä Maglan-eliittiyksikkö odottaa tiedustelutietojen pohjalta niukasti varustettuja sissejä – mutta kohtaa hydraulisen teräsoven joka johtaa hyvin varusteltuun tunneliverkoston; aamuun mennessä yksikkö on lähes piiritetty.¹⁴³

Hizbollah taistelee vastaan Marun ar Rasia ympäröivistä linnoitteista. Israel lähettää vahvennuksia: panssarivaunuja kolmesta prikaatista, Golani-prikaatin Egoz-yksikkö, pioneeripataljoona ja Laskuvarjoprikaatin 101. Pataljoona. 19.7. Hizbollahin panssarintorjuntaohjus tappaa taloon suojautuneet viisi Egoz-sotilasta, samoihin aikoihin muut panssarintorjuntaohjukset haavoittavat lukuisia panssarimiehiä vaunuissaan.¹⁴⁴

Esimerkkinä Hizbollahin linnoitustöistä israelilaisjoukot löytävät Marun ar Rasin läheltä kahdeksan metriä syvän bunkkerin, johon liittyi tunneliverkosto usealla suurella varastohuoneella sekä useilla sisäänkäynneillä. Sisäänkäynnin kamera oli yhdistetty alakerroksen monitoriin mahdollistaen israelilaisjoukkojen väijyttämisen.¹⁴⁵

Avivimin ja Marun ar Rasin välillä Shaked-asemassa Hizbollah taistelee Israelin maajoukkoja vastaan 12 tunnin ajan.¹⁴⁶ Kaikki 20 puolustajaa kuolevat lopulta israelilaisten rynnäkössä yrittämättä irtautua tai antautua.¹⁴⁷

Israel etenee Marun ar Rasin ympärillä alueille, josta Hizbollah on laukaissut Katjusha-raketteja.¹⁴⁸

20.7. Marun ar Rasissa Hizbollah pitää asemansa 5–7 tunnin taistelun ajan.¹⁴⁹ Puolustus tuhotaan lopulta 10–100 metrin matkalla käydyssä taistelussa – Hizbollah ei avaa tulta ennen kuin israelilaiset ovat edenneet uloimpien asemien ohi keskelle puolustusasemaa tehden

¹⁴¹ Matthews (2009), s. 14 [pdf-tiedosto s. 22].

¹⁴² Zagdanski (2007), s. 33.

¹⁴³ Matthews (2009), ss. 14–15 [pdf-tiedosto ss. 22–23].

¹⁴⁴ Sama, s. 15 [pdf-tiedosto s. 23].

¹⁴⁵ Sama, s. 16 [pdf-tiedosto s. 24].

¹⁴⁶ Biddle & Friedman (2008), s. 35.

¹⁴⁷ Sama, s. 37.

¹⁴⁸ IDF Spokesperson's Unit 25.7.2006: "Fighting Continues in the North".

¹⁴⁹ Biddle & Friedman (2008), s. 35.

samalla irtautumisensa mahdottomaksi.¹⁵⁰ Hizbollah avaa tulen päätien risteuksen miinoitteiden räjähtäessä.¹⁵¹ Kaupungissa käydään taistelua huone huoneelta.¹⁵² Hizbollah pääsee 15–30 taistelijaa käsittävän kahteen osaan jaetun osaston vastahyökkäyksellä koulusta annetulla tulituella 40 metristä tehdyn tulenavauksen jälkeen käsikähmätäisyydelle ennen takaisinlyömistään.¹⁵³

Israelilaisjoukoilta vaaditaan kuusi päivää taistelua lähietäisyydeltä Marun ar Ras –kaupungin valtaamiseen sekä kuusi kaatunutta ja 18 haavoittunutta. Kaupungista tulee tukialue jatko-operaatioon Bint Jbeil -kaupunkia kohti.¹⁵⁴

Aytarunissa israelilaisten panssarivaunut etenevät Hizbollahin tuliasemaikkunoiden alle havaitsematta puolustajia.¹⁵⁵ Hizbollah irtautuu vasta huomattuaan israelilaisten edenneen toista kautta Marun ar Rasiin saattaen heidän asemansa hyödyttömäksi.¹⁵⁶

3.2.3. Bint Jbeil

Yhtenä alueen tärkeimmistä kaupungeista Bint Jbeil katsotaan symboliksi Hizbollahin läsnäololle etelä-Libanonissa. Muun muassa Hassan Nasrallah oli pitänyt kaupungissa kuuluisan puheen, jossa vertasi Israelin olevan heikko kuin hämähäkinverkko. Israelin alkuperäisenä tarkoituksena on hallita kaupunki sen ja Marun ar Ras –kylän väliseltä alueelta tehden tarvittaessa iskuja tulella tai pienillä osastoilla tiedustelun havaitsemiin maaleihin.¹⁵⁷

24.7. israelilaisjoukot ryhtyvät operaatioon Bint Jbeilissä ja muutamissa muissa etelä-Libanonin keskeisen sektorin kylässä tuhotakseen Hizbollahin rakettien laukaisulaitteita ja infrastruktuuria sekä turvatakseen alueen.¹⁵⁸ Israelin puolustusvoimat on saanut alueen väestön evakkoon varoituksin ja iskee sinne sitten ilma-aseella ja tykistöllä ennen etenemistään,¹⁵⁹ pelkästään tykistö ampuu 3000 kranaattia.¹⁶⁰ Aamulla käydyssä taistelussa

¹⁵⁰ Biddle & Friedman (2008), s. 37.

¹⁵¹ Sama, s. 42.

¹⁵² Sama, s. 37.

¹⁵³ Sama, s. 39.

¹⁵⁴ Zagdanski (2007), s. 33.

¹⁵⁵ Biddle & Friedman (2008), s. 63.

¹⁵⁶ Sama, s. 38.

¹⁵⁷ Kober (2008), s. 28.

¹⁵⁸ IDF Spokesperson's Unit 25.7.2006: "Officer, Soldier Killed and 14 Wounded in North", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55005&lang=english, 4.9.2010.

¹⁵⁹ IDF Spokesperson's Unit 28.7.2006: "Chief of General Staff: "We have no intention of hurting Syria or the citizens of Lebanon", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55255&lang=english, 31.8.2010.

¹⁶⁰ Zagdanski (2007), ss. 33–34.

kuusi israelilaista haavoittuu – osa omasta tulesta; ja kahden israelilaispanssarivaunua saapuessa evakuoimaan haavoittuneita, avaa Hizbollah tulen niitä kohti aiheuttaen israelilaisjoukoille kaksi kuollutta ja kahdeksan haavoittunutta edellisten lisäksi.¹⁶¹

Kaupungin raunioihin kätkeytyvät Hizbollah-taistelijat tekevät useita väijytyksiä israelilaisjoukkoja vastaan, onnistuen muun muassa tuhoamaan Merkava-taistelupanssarivaunun. Israelin 35. Laskuvarjoprikaatin on määrä eristää kaupunki luoteesta, muttei pääse perille tavoiteasemiinsa. Golani-prikaati etenee kaupungin itäpuolelle, mutta kärsii panssaritorjuntaohjus-, sinko- ja heitintulessa 30 sotilaan tappiot. Kapeat kadut vaikeuttavat israelilaisjoukkojen panssariajoneuvojen liikettä.¹⁶²

26.7. israelilaisjoukot etenevät kaupunkiin – mutta ennalta-arvattavalla tavalla mahdollistaen joukkojen helpot väijytykset ja piirittämisen.¹⁶³ Bint Jbeilissä käydään israelilaisjoukkojen ja Hizbollahin välisiä raskaita taisteluja, joissa kuolee kahdeksan israelilaista ja 22 haavoittuu.¹⁶⁴ Haavoittuneet evakuoidaan ilmaitse Hizbollahin suoran tulen ja kranaatinheitintulen alla.¹⁶⁵ Kaupunkiin hyökänneen israelilaiskomppanian yhdessä illassa kärsivät kahdeksan miehen tappiot koetaan Israelissa – ja uutisoidaan maailmalla – katastrofaalisena menetyksenä.¹⁶⁶

Bint Jbeilissä käydään neljän päivän aikana kestoaltaan jopa kuuden – kahdeksan tunnin taisteluja ja kahinat jatkuvat sodan loppuun saakka.¹⁶⁷ Israelin jalkaväki ei pysty havaitsemaan puolustajien asemia edes viereisiltä kaduilta.¹⁶⁸ Tulitukiosaston tukema 40–60 Hizbollah-taistelija vastahyökkäys pääsee kymmenen metrin päähän ennen kuin israelilaisjoukot pystyvät torjumaan sen.¹⁶⁹ Eräessä vastahyökkäyksessään Hizbollah käyttää sekä suoraa tulitukea että kranaatinheitintulta etenemisen tukena.¹⁷⁰

¹⁶¹ IDF Spokesperson's Unit 25.7.2006: "Officer, Soldier Killed and 14 Wounded in North".

¹⁶² Zagdanski (2007), ss. 33–34.

¹⁶³ Kober (2008), s. 28.

¹⁶⁴ IDF Spokesperson's Unit 26.7.2006: "Nine Killed, 25 Wounded in Lebanon", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55114&lang=english, 4.9.2010.

¹⁶⁵ Sama.

¹⁶⁶ Kober (2008), s. 12.

¹⁶⁷ Biddle & Friedman (2008), s. 35.

¹⁶⁸ Sama, s. 63.

¹⁶⁹ Sama, ss. 39–40.

¹⁷⁰ Sama, s. 70.

29.–30.7. israelilaisjoukot ilmoittavat saaneensa päätökseen operaationsa Bint Jbeilissä ja vetäytyvät kylästä.¹⁷¹ Israel katsoo riittäväksi valvoa kaupunkia etäältä, mutta Hizbollah tulkitsee vetäytymisen suurena voittona itselleen.¹⁷²

Israelilaisjoukot eivät pysty varmistamaan Bint Jbeil –kaupunkia kahdeksan päivän taisteluilla, joten ne keskittyvät Aita al-Shaabiin.¹⁷³

9.8. israelilaisjoukot löytävät Bint Jbeilin alueelta Hizbollahin komentokeskuksen. Seuranneessa taistelussa yksi israelilaissotilas haavoittuu. Hän kuolee haavoihinsa tulen alla toteutetun evakuoimisoperaation aikana, jolloin myös toinen israelilaissotilas kaatuu. Hizbollah kärsii jopa 20 taistelijan tappiot.¹⁷⁴

3.2.4. Aita al-Shaab

Aita al-Shaab -kaupunkia puolustavat Hizbollahin joukot tekevät iskuja israelilaisjoukkoja vastaan ja ympäröivillä kukkuloilla väijytyksiä.¹⁷⁵

31.7. israelilaisjoukot ryhmittyvät Aita al-Shaab -kylän alueelle. 1.8. ne operoivat kylässä, joka on toiminut viikkoja Hizbollahin rakettien laukaisualueena. Aamulla kylässä syttyy kiivas tulitaistelu, jossa Hizbollah käyttää kevyitä aseita ja panssarintorjuntaohjuksia israelilaisjoukkoja vastaan. Israelilaissotilaita kaatuu kolme ja haavoittuu 25, israelilaiset kertovat osuneensa kymmeneen Hizbollah-taistelijoihin.¹⁷⁶

2.8. Hizbollah osuu panssarintorjuntaohjuksella rakennukseen, jossa toimineista israelilaissotilaita yksi kaatuu ja neljä haavoittuu. Israelilaiset haavoittuneet evakuoidaan tulen alla. Israelin puolustusvoimien mukaan Hizbollah kärsii laukaustenvaihdossa 20 taistelijan tappiot.¹⁷⁷

¹⁷¹ IDF Spokesperson's Unit 30.7.2006: "IDF Pulls Out of Bint Jbeil", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55319&lang=english, 4.9.2010.

¹⁷² Kober (2008), ss. 28–29.

¹⁷³ Zagdanski (2007), s. 34.

¹⁷⁴ IDF Spokesperson's Unit 9.8.2006: "Summary of IDF Operation in Lebanon in Past 24 Hours", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56304&lang=english, 4.9.2010.

¹⁷⁵ Zagdanski (2007), s. 34.

¹⁷⁶ IDF Spokesperson's Unit 2.8.2006: "Three IDF Soldiers Killed, 25 Wounded During IDF Operation in Southern Lebanon", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55429&lang=english, 4.9.2010.

¹⁷⁷ IDF Spokesperson's Unit 3.8.2006: "IDF Soldier Killed, Four Injured During IDF Operations in Southern Lebanon", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55583&lang=english, 4.9.2010.

5.8. Hizbollahin panssarintorjuntaohjus osuu israelilaisjoukkojen käyttämään rakennukseen ja seuraa tulitaistelu. Yksi israelilaissojilas kuolee ja 20 haavoittuu.¹⁷⁸

3.2.5. Ghanduriyh ja Saluqi-laakso

Israelilainen 162. Divisioona lähtee etenemään Metullasta länteen kohti Al Qantarahia ja Ghanduriyh-kylää.¹⁷⁹ Divisioonankomentaja katsoo Litani-joelta etelään nousevassa korkeassa maastossa sijaitsevassa risteyskohdassa sijaitsevan Ghanduriyhin olevan avainkohta.¹⁸⁰ Israelilaisten panssarijoukkojen tehtävänä on tuhota Hizbollahin raketit, taisteluasemat sekä kätkeytyt tukikohdat alueella.¹⁸¹

Suojatakseen idästä saapuvien vaunujen etenemisen Saluqi-laakson läpi divisioona ilmakuuljettaa 11.8. Nahal-jalkaväkiprikaatin osia Ghanduriyhin alueelle.¹⁸² Osaston vahvuus on satoja sotilaita,¹⁸³ ja se kuljetetaan helikoptereilla.¹⁸⁴ Joukot laskeutuvat taistelematta Farunin ja Ghanduriyhin liepeille, ottavat kolmesta kaupungista rakennuksia haltuunsa – mutta eivät tarkasta korkeaa maastoa vaikka ilmoittavatkin 12.8. alueen olevan varmistettu.¹⁸⁵

Hizbollah ryhmittyy alueelle väijytysasemiin tiiviiseen aluskasvustoon.¹⁸⁶

Divisioonan 401. Prikaatin 24 panssarivaunua alkaa ylittää Saluqi-laaksoa. Kärkivaunut havaitsevat reitin olevan luhistuneen rakennuksen sortama. Vaunujen etsiessä kiertoreittiä, suuri räjähdyspanos räjähtää vaunujen takana luhistaen tien – ja käynnistää väijytyksen panssarintorjuntaohjuksilla.¹⁸⁷

Toisen lähteen mukaan väijytyksen aloittanut IED tuhosi israelilaiskomentajan panssarivaunun.¹⁸⁸

¹⁷⁸ IDF Spokesperson's Unit 6.8.2006: "IDF Reserve Soldier Killed in Lebanon as Operations Continue", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55826&lang=english, 4.9.2010.

¹⁷⁹ Matthews (2009), s. 19 [pdf-tiedosto s. 27].

¹⁸⁰ Sama.

¹⁸¹ Zagdanski (2007), s. 34.

¹⁸² Sama.

¹⁸³ IDF Spokesperson's Unit 13.8.2006: "Expanding Operations in Lebanon; Fifty Terrorists Killed", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56649&lang=english, 1.9.2010.

¹⁸⁴ IDF Spokesperson's Unit 13.8.2006: "IDF Forces Flown into Lebanon", http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56556&lang=english, 2.9.2010.

¹⁸⁵ Matthews (2009), s. 19 [pdf-tiedosto s. 27].

¹⁸⁶ Zagdanski (2007), s. 34.

¹⁸⁷ Matthews (2009), s. 19 [pdf-tiedosto s. 27].

¹⁸⁸ Zagdanski (2007), s. 34.

Nahal-prikaatin sotilaat ovat panssarintorjuntaohjusten, muun suoran tulen ja kranaatinheitintulen alla kykenemättä tukemaan panssarivaunujen etenemistä. Jalkaväen ja panssarivaunujen toimintaa ei koordinoita, ja Israelin Pohjoinen komentoporras joutuu hylkäämään vaunuosaston tulitukipyyntöjä omiin osumisen pelossa.¹⁸⁹

Saluqi-laaksossa etenevät israelilaisjoukot joutuvat raivaamaan miinoitteita panssarintorjuntaohjustulen alla.¹⁹⁰ Hizbollah ampuu panssarintorjuntaohjuksia noin tusinan aalloissa, ja kustakin noin yhdestä kahteen ohjusta osuu kohteeseen.¹⁹¹ Ohjushmiehet pysyvät asemissaan vaunujen tulenavaamisen jälkeen ampuen ainakin 10 ohjusta lisää, ja irtautuvat vasta israelilaistykistön päästessä vaikuttamaan.¹⁹²

Saluqi-laakson väijytyksen päättyessä 401. Prikaatin 24:stä Merkava Mark 4 – taistelupanssarivaunusta 11 on saanut osumia panssarintorjuntaohjuksista. Miestappioiden kahdeksan panssarimiestä ja neljä jalkaväkimiestä on kaatunut. Aselepoon mennessä 162. Divisioonaa ei pääse etenemään Ghanduriyhiä pidemmälle. Osasyys heikkoon menestykseen oli henkilöstön kokemattomuus panssarivaunujen ja jalkaväen yhteistoimintaan tällaisessa maastossa.¹⁹³

Ghanduriyhissä käydään 12.–14.8. aikavälillä seitsemän – kahdeksan tunnin taistelua.¹⁹⁴ Hizbollah on ryhmittynyt perättäisiin puolustuslinjoihin, ja syvyyttä menettäessään iskee sivustoista aikeenaan vallata menetetty alue takaisin.¹⁹⁵ Hizbollahin puolustus käsittää miinoitteita ja esteitä, jotka on katettu tulialuein.¹⁹⁶ Esimerkiksi Ghanduriyhin itäpuolella miinoitesarjat ohjaavat israelilaisjoukkojen liikkeen Litani-joen pohjoispuolella viiden kilometrin päässä olevien panssarintorjuntaohjusten tulialueelle.¹⁹⁷ Hizbollah käyttää yhtäaikaaisesti panssarintorjuntaohjuksia ja kranaatinheitintulta.¹⁹⁸ Puolustajat tuhoutuvat lähitaistelussa, jossa israelilaiset pystyvät etenemään vain 600 metriä päivässä.¹⁹⁹ Osa

¹⁸⁹ Matthews (2009), s. 19 [pdf-tiedosto s. 27].

¹⁹⁰ Biddle & Friedman (2008), ss. 70–71.

¹⁹¹ Sama, ss. 71–72.

¹⁹² Biddle & Friedman (2008), ss. 35–36.

¹⁹³ Matthews (2009), s. 20 [pdf-tiedosto s. 28].

¹⁹⁴ Biddle & Friedman (2008), s. 35.

¹⁹⁵ Sama, s. 40.

¹⁹⁶ Sama, s. 42.

¹⁹⁷ Sama, s. 69.

¹⁹⁸ Sama, s. 70.

¹⁹⁹ Sama, ss. 37–38.

puolustajista irtautuu huolimatta käskystä pitää asemat.²⁰⁰ Yksi Hizbollah-ryhmä tekee vastahyökkäyksen.²⁰¹

Lopulta israelilaisjoukot onnistuvat varmistamaan Ghanduriyhin, mutta siitä ei pystytä hyötymään paljoakaan. 14.8. suuret taistelut päättyvät ja 16.8. Israel alkaa vetää joukkojaan rajansa taakse.²⁰²

3.2.6. Muut taistelut

Israelin puolustusvoimat olettavat Hizbollahin puolustusryhmityksen olevan rajalla, mutta ryhmitys onkin huomattavasti syvempi. Israelin syvät iskut ajautuvat Hizbollahin ansaan.²⁰³

Haddathassa 30 Hizbollah-taistelijaa pitää asemansa tulitaukoon saakka – vaikka Israelin joukot ovat vallanneet kylän nimellisesti.²⁰⁴ 12.8. Haddathassa Hizbollah-ryhmä tunkeutuu tulituen avulla israelilaisjoukkojen hallussapitämään rakennukseen, tappaa israelilaisotilaan, mutta ei onnistu raahaamaan ruumista mukanaan ennen kuin joutuu irtautumaan ainakin neljän miehen tappioon.²⁰⁵

11.8. israelilainen reservin laskuvarjodivisioona lähtee etenemään pohjoiseen kohti Debeliä ja Qanaa. Kahden komppanian ryhmittäessä Debelin taloihin päivänvalon ajaksi, kaksi Hizbollahin panssarintorjuntaohjusta osuu taloon – jossa olleesta 50–110²⁰⁶ sotilaasta yhdeksän kuolee ja 31 haavoittuu. 14.8. aselepoon mennessä divisioona on edennyt noin 1,5 kilometriä Debelin pohjoispuolelle.²⁰⁷

Sodan loppupäivinä israelilainen 91. Divisioona lähtee etenemään Bint Jbeilin pohjoispuolelta kohti Välimeren rannikkoa kohti Hizbollahin vastarintapesäkkeitä, mutta eteneminen muodostuu kaoottiseksi. Osa ongelmista johtuu divisioonankomentajan käyttäessä käskyissään uuden doktriinin termejä vakiintuneempien sijasta, eivätkä alaiset ymmärtäneet mitä heidän piti tehdä. Sodan loppuessa divisioona jää kauas tavoitteestaan.²⁰⁸

²⁰⁰ Biddle & Friedman (2008), s. 38.

²⁰¹ Sama, s. 40.

²⁰² Zagdanski (2007), s. 34.

²⁰³ Sama, s. 34.

²⁰⁴ Biddle & Friedman (2008), s. 38.

²⁰⁵ Sama, ss. 40–41.

²⁰⁶ Kober (2008), s. 16.

²⁰⁷ Matthews (2009), s. 18 [pdf-tiedosto s. 26].

²⁰⁸ Sama.

13.8. israelilaisjoukkoja ilmakuljetetaan Litani-joen eteläpuolelle hallitun alueen laajentamiseksi Lataniin. Suurin osa israelilaisjoukoista joutuu välittömästi laskeutumisensa jälkeen piiritetyksi, ja aselepo pelasti ne.²⁰⁹

Juuri Litani-joen eteläpuolella käydään taistelu,²¹⁰ jossa menehtyy kolme Hizbollahia elektronisessa sodankäynnissä auttanutta iranilaista tiedustelu-upseeria.²¹¹ Löydettyjen asiakirjojen perusteella he käyttivät elektronista häirintälaitteistoa israelilaisten tutkia ja viestiyhteyksiä vastaan.²¹²

Israel rajoittaa taisteluhelikoptereiden käyttöä Libanonissa pelätessään Hizbollahilla olevan kykyä niiden alasampumiseen SA-18 -ilmatorjuntaohjuksin. Sen sijaan Israelin ilmavoimat tukee maajoukkojen taisteluja aseistetuilla lennokeilla ja tekee syvät iskut hävittäjillä.²¹³

3.3. Israelilaisten havaintoja taistelutapahtumista

Laaja-alaisena havaintona motivoitunut joukko, joka käyttää yksinkertaista mutta tehokasta teknologiaa ja nojaa hajautettuun johtamiseen ja huoltoon pystyy kompensoimaan laadullisia ja lukumääräisiä puutteitaan.²¹⁴

Erään lähteen mukaan huolimatta Israelin strategisista ja taktisista virheistä operaation suunnittelussa ja toteutuksessa, Israelin puolustusvoimat kukistavat Hizbollahin yksiköt kaikissa taisteluissa.²¹⁵

3.3.1. Koulutukselliset havainnot

Divisioonatasoa alemmilla komentajilla ei ollut aiempaa sotakokemusta, koska Israel ei ollut ollut varsinaisessa sodassa 24 vuoteen.²¹⁶

²⁰⁹ Matthews (2009), s. 20 [pdf-tiedosto s. 28].

²¹⁰ Eshel (2007), s. 30.

²¹¹ Eshel (2006), s. 8.

²¹² Eshel (2007), s. 30.

²¹³ Zagdanski (2007), s. 34

²¹⁴ Kober (2008), s. 38.

²¹⁵ Fayutkin, Dan: The Second Lebanon War – A Two-Year Perspective, *Defense & Security Analysis* Vol. 25 No. 2 June 2009, s. 203.

²¹⁶ Kober (2008), s. 14.

Yhtenä sodan oppina Israelin puolustusvoimien katsotaan tarvitsevan lisää koulutusta ja innovatiivista ajattelua.²¹⁷ Esimerkiksi vuosina ennen sotaa upseerikuntaa on työstetty pinnallisesti akateemiseksi, mistä on ollut yhtenä seurauksena taistelukentän päätöksenteon heikentyminen,²¹⁸ esimerkiksi klassisista sotataidon teoreetikoistakin on tullut koulutuksessa vain nimiä joita siteerataan toisinaan sen sijaan että heidän teoksiinsa perehdyttäisiin.²¹⁹

Israelilaisjoukoilla on puutteita sotaa edeltäneessä koulutuksessa ilmavoimien oltua pitkään painopisteessä. Panssarivaunumiehistöt ovat saaneet vain niukasti kertaavaa koulutusta, koska aika on käytetty kriisinhallintaan miehityillä alueilla ja sen vaatimaan koulutukseen.²²⁰ Osalla nuoremmista upseereista on mennyt jopa viisi vuotta ilman yhtään taisteluharjoitusta.²²¹ Koulutuspuutteita on sekä vakinaisilla että reservin joukoilla.²²²

Prikaatia suurempien joukkojen komentajat eivät olleet johtaneet joukkojaan harjoituksissa vuosiin, eivätkä reserviläiset olleet harjoitelleet suurina joukkoina neljään tai viiteen vuoteen. Tämä oli tehty ainakin osin tarkoituksellisesti, koska armeijakuntakokoonpanoa oltiin poistamassa – ja myös divisioonista oltiin luopumassa sodan syttyessä.²²³

Esimerkiksi Saluqi-laakson taistelussa tappioita kärsinyt 401. Prikaati järjestää sodan jälkeen 12 viikon harjoituksen, jossa on aiheena taistelu rakennetulla alueella, erityisesti panssaritaistelu. Panssarijoukot oppivat sodasta panssaritorjuntaohjusten uhan kattavan täydet 360°, ja liikkuvat nopeammin käyttäen savutusta. Komppania- ja pataljoonatasolla harjoitellaan alueella, joka vastaa etelä-Libanonia vastassaan Hizbollahin taktiikat – lähteestä ei ilmene, onko tämä käytännössä edelliseen sotaan valmistautumista vai tutkitaanko taktiikkaa käytännössä sotataidon laajentamiseksi.²²⁴

Reservin panssarijoukot alkavat järjestää ampumarjoituksia ja toteuttavat taisteluharjoituksia divisioonakokoonpanossa, myös tukevin yksiköin. Lisäksi kaikki

²¹⁷ Matthews (2009), s. 22 [pdf-tiedosto s. 30].

²¹⁸ Kober (2008), s. 31.

²¹⁹ Sama, s. 32.

²²⁰ Matthews (2009), s. 12 [pdf-tiedosto s. 20].

²²¹ Sama, ss. 12–13 [pdf-tiedosto ss. 20–21].

²²² Kober (2008), s. 30.

²²³ Matthews (2009), s. 13 [pdf-tiedosto s. 21].

²²⁴ Sama, s. 23 [pdf-tiedosto s. 31].

komentajatehtäviin valitut reservinupseerit lähetetään sopiviin kouluihin ja ohjataan toteuttamaan säännöllisiä harjoituksia kaikilla alaisillaan joukoilla.²²⁵

Ennen sotaa miehitettyjen alueiden kriisinhallinnassa israelilaisjoukot ovat tottuneet suojautumaan paikallisiin taloihin vastapuolen tulitukselta. Samoin käsketään tekemään nytkin – ottamatta huomioon sitä, että Hizbollahilla on runsaasti panssarintorjuntaohjuksia käytettävissään. Israel kärsii rakennuksiin kohdistetusta ohjustulesta huomattavat tappiot.²²⁶

3.3.2. Opilliset havainnot

Huhtikuussa 2006 Israelin puolustusvoimat otti käyttöön uuden suunnittelua avustavan doktriinin pohjanaan Systemic Operational Design (SOD). Doktriinin terminologia pohjautuu ranskalaiseen postmoderniin filosofiaan, kirjalliseen teoriaan, arkkitehtuuriin ja psykologiaan. Doktriini nojautuu monimutkaisten järjestelmien työntämiseen kaaokseen niiden tuhoamisen sijasta.²²⁷

Uusi SOD-doktriini on yhtenä Israelin puolustusvoimien ongelmana, ja sodanjälkeiset tutkintaryhmät toteavat sen täysin vääräksi. Doktriini aiheutti sekaannuksia terminologiassa ja sodankäynnin peruseriaatteissa. Esimerkiksi aiemmat termit ”objective” (”tavoite”) ja ”subjection” (”kukistaminen”) korvattiin uusilla konsepteilla kuten ”campaign rational” (sotaretken peruste) ja ”conscious-burning of the enemy” (”vihollisen tietoisuuden kärventäminen”).²²⁸

Uusi doktriini luottaa teknologiaan ja pohjautuu tarkan tulen käyttöön etäältä, enimmäkseen ilma-aseella, jättäen suuret ja syvät maaoperaatiot vain viimeiseksi vaihtoehdoksi.²²⁹

Sodan seurauksena Israelin puolustusvoimat luopuu SOD-doktriinista nopeasti.²³⁰

3.3.3. Muut havainnot

Israelin puolustusvoimien painopiste palautetaan perinteiseen maavoimakeskeiseen rooliin sen oltua 2000-luvulla miehitettyjen alueiden kriisinhallinnassa, jossa yhtenä erona

²²⁵ Matthews (2009), s. 24 [pdf-tiedosto s. 32].

²²⁶ Kober (2008), s. 16.

²²⁷ Matthews (2009), s. 11 [pdf-tiedosto s. 19].

²²⁸ Sama, s. 22 [pdf-tiedosto s. 30].

²²⁹ Kober (2008), s. 18.

²³⁰ Matthews (2009), s. 23 [pdf-tiedosto s. 31].

komentajat olivat tottuneet käyttämään ilmiantajia ja toiminta-alueiden jatkuvaan valvontaan sen sijaan että tiedustelulla haettaisiin aktiivisesti tietoa.²³¹ Kriisinhallinnassa joukot ovat pystyneet vuosien toiminnasta tutulla alueella käyttämään erikoisjoukkojen kaltaisesti suurta tukiorganisaatiota yksittäisiin kohteisiin vaikuttamiseksi.²³²

Israelilaiset ovat hyvin varovaisia tappioiden muodostumisen suhteen, joten eräässäkin tapauksessa taistelu keskeytetään yhden miehen tappion kärsimisen jälkeen. Israelilaisjoukot myös luopuvat tehtävistä tiedustelun näköhavaintojen puutteessa säästääkseen sotilaidensa hengen. Samaan aikaan siviilit ottavat riskejä selustassa.²³³

Yhden näkökannan mukaan israelilaisia siviilejä kuoli liian vähän, jotta sen puolustusvoimat olisi voinut oikeuttaa suurten hyökkäysten vaatimat tappioluvut.²³⁴

80-luvun jälkeen Israelin puolustusvoimissa on siirrytty vuoden 1967 Kuuden päivän sodassa toimineesta divisioonien ja prikaatien omasta työntävästä huollosta alueelliseen, jossa logistisia resursseja jaetaan saatavuuden ja tilanteenkehityksen mukaan reaaliaikaisesti. Tässä sodassa tämä uusi järjestelmä ei pysty ylläpitämään joukkojen huoltotasoa.²³⁵

Ennen sotaa Israelin ilmavoimat ovat olleet painopisteenä, ja maavoimien budjetit on leikattu – jonka seurauksena panssarivaunuista puuttui muun muassa aktiivisia suojajärjestelmiä ja savutusjärjestelmiä.²³⁶ Sodan seurauksena ensimmäistä kertaa vuosikymmeneen Israel panostaa maavoimien hankintoihin: Muun muassa hankitaan tai päivitetään satoja Merkava Mark 4 -taistelupanssarivaunuja, kehitetään raskasta kuljetuspanssarivaunua sekä hankitaan parannettu johtamisjärjestelmä miehittämättömine tiedusteluvälineineen.²³⁷

Israelin sotaan lähettämät reservin divisioonat olivat puutteellisesti varustettuja.²³⁸

Sodan jälkeen israelin reserveistä erityisesti panssari- ja tykistöjoukot kalustetaan uudestaan ja koulutetaan perusasioihin. Reservejä aletaan myös varustaa täydellä materiaalilla –

²³¹ Marrero (2009), s. 86 [pdf-tiedosto s. 94].

²³² Kober (2008), s. 15.

²³³ Sama, s. 11.

²³⁴ Sama, s. 12.

²³⁵ Sama, s. 29.

²³⁶ Sama, s. 23.

²³⁷ Marrero (2009), s. 86 [pdf-tiedosto s. 94].

²³⁸ Kober (2008), s. 30.

luotiliivit, kypärät, varusteliivit, pimeänäkövälineet sekä ampumatarvikkeet – koska niiden on kuitenkin määrä taistella vakinaisten joukkojen rinnalla.²³⁹

Israel käytti sodassa ensimmäistä kertaa TETRA²⁴⁰-pohjaista digitaalista viestijärjestelmää, kaikkiaan neljän prikaatin laajuudella. Järjestelmä osoittaa tehonsa esimerkiksi lääkintäevakuoinneissa, kun tarvitsee saada nopeasti yhteys monen eri organisaation henkilöihin. Haittapuolena johtaminen vaikeutuu, kun ylemmät johtoportaat eivät saa enää raportointia tapahtumista viestien kulkiessa poikki organisaatorakenteiden.²⁴¹

Libanonin sodassa Hizbollah on tarkka vuotamasta arkaluontoista tietoa, kun taas israelilaissotilaat käyttävät varomattomasti matkapuhelimia taistelukentällä, upseerit ottavat valvomatta yhteyksiä lehdistöön ja lehdistölle vuodetaan asioita tarkoituksellisesti.²⁴² Hizbollah kerää paljon tietoa salakuuntelemalla israelilaisten reserviläisten perheidensä kanssa käymiä matkapuhelinkeskusteluja.²⁴³ Näiden seikkojen vuoksi seuraavassa sodassa sotilailta kerätään pois matkapuhelimet.²⁴⁴

Libanonin sodassa israelilaisjoukkoja johdettiin käytännössä esikuntapäällikkö kenraaliluutnantti Dan Halutzin Yleisesikunnasta hidastaen päätöksentekoa. Sotaa käydään divisioonatasolla. Seuraavassa sodassa Eteläinen komentoporras johtaa toimintaa konsultoiden Yleisesikuntaa, ja prikaatit saavat itsenäisiä tehtäviä joiden toteutumista valvotaan divisioonassa.²⁴⁵

Vuoden 2008 loppuun mennessä Israelin puolustusvoimat on käynyt läpi lähes täydellisen muutoksen.²⁴⁶ Libanonin sodan oppeja sovelletaan syttyvässä Gazan sodassa Hamasia vastaan.²⁴⁷

²³⁹ Matthews (2009), ss. 23–24 [pdf-tiedosto ss. 31–32].

²⁴⁰ Terrestrial trunked radio, Suomessa esim. Virve-järjestelmä.

²⁴¹ Eshel (2007), ss. 32–34.

²⁴² Snyder (2009), s. 127 [pdf-tiedosto s. 135].

²⁴³ Eshel (2007), s. 30.

²⁴⁴ Marrero (2009), s. 96 [pdf-tiedosto s. 104].

²⁴⁵ Sama, s. 90 [pdf-tiedosto s. 98].

²⁴⁶ Matthews (2009), s. 24 [pdf-tiedosto s. 32].

²⁴⁷ Mellies (2009), s. 72 [pdf-tiedosto s. 80].

4. JOHTOPÄÄTÖKSET JA KOOTUT TUTKIMUSTULOKSET

4.1. Johtopäätökset

Israel aliarvioi vastustajansa ”pelkäksi sissiarmeijaksi”, ja yllättyi vastuksen tehokkuudesta – sekä moraalisesta, taktisesta että aseistuksellisesta. Sama on uhkana muissakin kriiseissä – on sitten kyseessä kotimaan puolustus tai kriisinhallintaoperaatiot. Sotataittoa ja teknistä osaamista on jaossa huomattavissa määrin erilaisille aseellisille ryhmille – ja armeijoita pienemmät joukot voivat hyvinkin pystyä pitämään yleisen tason korkeammalla.

Moottoroidut tai mekanisoidut joukot tarvitsevat suojaa joko liikkeestä, savutuksella tai aktiivisin välinein, mikäli vastustajalla on käytössään vahva panssarintorjunta-aseistus – jonka osaksi kelpaavat jopa vanhempien sukupolvien lankaohjatut ohjukset.

Tämän sodan tapahtumien selvittelyssä ja jälkijärkeilyssä on noussut esiin vastakohtaisuutena alueitten perinpohjainen valtaaminen ja syvät iskut. Sodassa Israel käytti osin kumpaakin, mutta Hizbollah pystyi hidastamaan etenemistä huomattavasti ryhmittämällä joukkonsa pienissä itsenäisissä osissa etenemisreittien varrella oleviin asutuskeskuksiin. Välttämättä kummankaan keinon puhdas käyttäminen ei olisi tuonut ”yleisesti hyväksyttävää voittoa”, vaan laaja hyökkäys olisi kilpistynyt resurssien loppumiseen ja syvä isku olisi viimeistään vetäytymisvaiheessa tuomittu häviöksi – koska ei olisi ollut sellaista kohdetta iskettäväksi joka olisi päättänyt Hizbollahin rakettitulen. Hajautettua taistelutapaa käyttävä puolustaja olisi vaatinut pitkäkestoisen, laajan alueenvaltausoperaation – joka ei olisi ollut poliittisesti kestävä ratkaisu.

Laajempaan sodasta nousee esiin myös nykyaikaisen sodankäynnin ongelma: miten voitto määritellään – ja todistetaan muille? Yhdistyneiden kansakuntien perustamisen jälkeen maa-alueiden valtaamista – väestön nujertamisesta puhumattakaan – ei ole katsottu suopeasti ja vetäytyminen tulkitaan tappioksi.

Väijytys toimii nykyaikaisessakin sodassa jopa laajassa mittakaavassa huolimatta tiedusteluteknologian kehittymisestä. Etelä-Libanon on kuitenkin varmasti tarkimmin valvottuja vieraan valtion alueita maailmassa, silti Hizbollahin jalkaväen läheltä tekemät tulenavaukset osoittavat naamioitumisen ja kätkeytymisen mahdollistavan edelleen yllätyksen huolimatta nykyisestä erilaisilla sensoreilla kyllästetystä taistelukentästä.

Asutuskeskuksia pystytään valtaamaan vähin tappioin, mutta se vaatii aikaa. Suojan valinnassa on kuitenkin huomioitava vastustajan aseistus.

Huolimatta viestintätekniikan kehittymisestä on ”vanhanaikaisilla” komentoketjuilla merkityksensä, jotta tilanne pysyy hallinnassa.

Tässäkin sodassa tuli selväksi, ettei ilma-ase riitä sodan ratkaisuun. Maavoimat – erityisesti jalkaväki – on edelleen ratkaiseva tekijä. Sen käyttö vaatii kuitenkin valmiutta kärsiä tappioita – eli ei pidä lähteä sellaiseen operaatioon, ellei voi hyväksyä sotilaiden kuolevan sen vuoksi.

Valmistavaa koulutusta ei voi tämän sodan kokemusten pohjalta vähätellä. Vaikka Israelissa on pitkäkestoinen asevelvollisuus, silti reserviläiset tarvitsivat täydentävää koulutusta ennen päätehtävänsä suorittamista. Osasyynä on myös siinä, että Israelin puolustusvoimat olivat keskittyneet kriisinhallintaan miehityksillä alueilla perinteisen sodankäynnin sijasta.

Sotataidon doktriinit on pidettävä yksinkertaisina, jottei omalla suunnittelulla monimutkaisteta tilannetta.

Tietenkin on aiheellista kysyä, onko sotimisesta sissijoukkoa vastaan opittavaa armeijoiden väliseen taisteluun, johon Suomi kuitenkin ensisijaisesti varautuu. Mielestäni on, koska eri asevoimissa joukot ovat pienemässä, ja erilaisia hajautetun taistelutavan versioita on käytössä – vähintäänkin tiedusteluosilla – jotka vaativat joustavaa tilanteenmukaista vastausta.

4.2. Kootut tutkimustulokset

Maavoimat ovat avain voittoon nykyaikaisessakin sodassa. Israelin maavoimien toiminnan opit ovat selvimmin näkyvissä kehityksenä sotaa seuranneiden kahden vuoden aikana. Avainkohtina ovat aktiivinen tiedustelu, mekanisoitujen joukkojen suojan lisääminen sekä teknisesti että taktisesti, johtorakenteen madaltaminen sekä doktriinien pitäminen yksinkertaisena ja koulutuksen kehittäminen. Erityisenä piirteenä oli muistutus suojan vaatimuksista nykyaikaisia aseita vastaan – josta konkreettisenä esimerkkinä toistuu panssaritorjuntaohjus vastaan rakennus.

Hizbollahin sotilaallisesta toiminnasta on opittavaa erityisesti itsenäisten erillään taistelevien joukkojen käytössä, maastonkäytössä sekä taistelutahdon merkityksestä esimerkiksi tulikurin ylläpitämiseksi.

Etelä-Libanonin maaston kumpareisuus ei ole niinkään merkittävä ero suomalaiseen maastoon verrattuna – käytännön vaikutushan on sama kuin metsällä, eli tähystysetäisyyksien lyheneminen ja luonnollisten puolustuslinjojen muodostuminen. Sen sijaan maastonmuotojen mahdollistaessa pitemmän näkyvyyden ei niukempi kasvillisuus ole samanlaisena esteenä kuin Suomessa – jossa saisi etsiä panssarintorjuntaohjuksille viiden kilometrin mittaisia tulialueita! Myös on syytä huomata miten hyvin Hizbollah pystyi suojautumaan Israelin puolustusvoimien tiedustelulta – esimerkiksi se pystyi laukaisemaan koko ajan valvotulta karkeasti 30 x 30 kilometin laajuiselta taistelualueelta noin 100 rakettia vuorokaudessa.

Hizbollahin toiminnassa ei ole havaittavissa selvää muutosta sodan aikana. Se oli suunnitellut toimintansa laajaan viivytykseen sopivaksi, ja pysyi siinä. Strategisella tasolla Israelin puolustusvoimat muuttivat toimintaansa ilma-aseen käytöstä suppeisiin maahyökkäyksiin ja edelleen laajaan maahyökkäykseen. Taktisella tasolla Israelin asevoimissa on varmasti tapahtunut muutoksia – kun on saatu havaintoja Hizbollahin taistelutavasta, mutta lähteistä ei löytynyt tähän konkreettisia esimerkkejä.

Yhteen vedettynä sodan tärkeimpänä taktisena oppina on, ettei aliarvioi vihollista. Jalkaväen tulee taistella selkeän komentoketjun osana aktiivisesti itsenäisinä osastoina, yhteensovitettuna ajoneuvojen käyttöön ja tulitukeen. Taistelussa on myös muistettava suojavaatimukset nimenomaisen vihollisen käyttämälle aseistukselle sekä huomioitava uhka koko 360° alalta kaikilta korkeuksilta – pitäviä rintamalinjoja on turha odottaa muuten kuin maantieteellisissä erityistilanteissa. Taistelijoilla tulee olla poliittinen ja moraalinen tuki takanaan jotta heidän taistelutahtonsa säilyy – eikä pidä luottaa sokeasti teknologiaan tiedustelussa tai tulivaikutuksessa.

Tämän aiheen jatkotutkimuksena kannattaisi hankkiutua käsiksi israelilaisten omiin taistelukuvauksiin – luonnollisesti myös Hizbollahin, mikäli niitä on saatavilla – jotta pääsee niistä tutkimaan komppania-pataljoonatasoinen konkreettisia tapahtumia kronologisina kokonaisuuksina.

TUTKIELMAN LÄHDELUETTELO

JULKAISTUT LÄHTEET

Kirjallisuus

Biddle, Stephen & Friedman, Jeffrey A.: 2006 LEBANON CAMPAIGN AND THE FUTURE OF WARFARE: IMPLICATIONS FOR ARMY AND DEFENSE POLICY. Strategic Studies Institute, syyskuu 2008.

Farquhar, Lt. Col. Scott C.: BACK TO BASICS – A STUDY OF THE SECOND LEBANON WAR AND OPERATION CAST LEAD. Combat Studies Institute Press / US Army Combined Arms Center, 2009. Artikkelit:

- **Marrero, Lt. Col. Abe F.:** THE TACTICS OF OPERATION CAST LEAD, ss. 83–102 [pdf-tiedosto ss. 91–110].
- **Matthews, Matt M.:** HARD LESSONS LEARNED – A COMPARISON OF THE 2006 HEZBOLLAH-ISRAELI WAR AND OPERATION CAST LEAD: A HISTORICAL OVERVIEW, ss. 5–44 [pdf-tiedosto ss. 13–52].
- **Mellies, Penny L.:** HAMAS AND HEZBOLLAH: A COMPARISON OF TACTICS, ss. 45–81 [pdf-tiedosto ss. 53–89].
- **Snyder, Lt. Col. Michael D.:** INFORMATION STRATEGIES AGAINST A HYBRID THREAT: WHAT THE RECENT EXPERIENCE OF ISRAEL VERSUS HEZBOLLAH/HAMAS TELL THE US ARMY, ss. 103–146 [pdf-tiedosto ss. 111–154].

Artikkelit

Alagha, Joseph: THE ISRAELI-HIZBULLAH 34-DAY WAR: CAUSES AND CONSEQUENCES, Arab Studies Quarterly Vol. 30, No. 2, kevät 2008 [pdf-tiedosto].

Bottoms, Major Jennifer B.: WHEN CLOSE DOESN'T COUNT: AN ANALYSIS OF ISRAEL'S JUS AD BELLUM AND JUS IN BELLO IN THE 2006 ISRAEL-LEBANON WAR, The Army Lawyer, huhtikuu 2009, ss. 23–54.

Dehghanpishah, Babak: SHEIK NAIM QASSEM – HIZBULLAH'S SECOND IN COMMAND SPEAKS ON THE INVESTIGATION INTO RAFIK HARIRI'S DEATH AND LEBANON'S TIES TO IRAN, Newsweek 27.12. 2010/3.1.2011, s. 34.

Eshel, David: INTELLIGENCE DILEMMAS IN THE LEBANON WAR, Military Technology 10/2006, s. 8.

Eshel, Col. David: THE ISRAEL-LEBANON WAR ONE YEAR LATER: ELECTRONIC WARFARE IN THE SECOND LEBANON WAR, The Journal of Electronic Defense, heinäkuu 2007, ss. 26–34.

Fayutkin, Dan: THE SECOND LEBANON WAR: A ONE-YEAR PERSPECTIVE, Defense & Security Analysis Vol. 24 No. 2, kesäkuu 2008, ss. 213–216.

Fayutkin, Dan: THE SECOND LEBANON WAR – A TWO-YEAR PERSPECTIVE, Defense & Security Analysis Vol. 25 No. 2, kesäkuu 2009, ss. 201–204.

Katz, Yaakov ja Lazaroff, Tovah: GOLDWASSER, REGEV TO BE LAID TO REST AFTER 2 UNCERTAIN YEARS, The Jerusalem Post 16.–17.7.2008.
[HTTP://FR.JPOST.COM/SERVLET/SATELLITE?CID=1215330982807&PAGENAME=JPOST/JPARTICLE/SHOWFULL](http://fr.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1215330982807&pagename=jpost/jparticle/showfull), HAETTU 23.2.2011.

Kober, Avi: THE ISRAEL DEFENSE FORCES IN THE SECOND LEBANON WAR: WHY THE POOR PERFORMANCE?, The Journal of Strategic Studies Vol. 31, No. 1, 3–40, helmikuu 2008, ss. 3–40.

Kreps, Sarah E.: THE 2006 LEBANON WAR: LESSONS LEARNED, Parameters, kevät 2007, ss. 72–73.

Rantapelkonen, Jari: SOTAISAA VALTAPELIÄ LÄHI-IDÄSSÄ, Kylkirauta 3/2006, 2006, ss. 24–27.

Stroumpos, major George: A CONCEPT FOR ALL SEASONS – THE COE AND ITS RELATION TO REAL-WORLD EVENTS, Infantry, heinäkuu-elokuu 2007, ss. 46–49.

Zagdanski, captain Jonathan D.: ROUND 2 IN LEBANON: HOW THE IDF FOCUSED EXCLUSIVELY ON COIN AND LOST THE ABILITY TO FIGHT MANUEVER WAR, Infantry, syyskuu-lokakuu 2007, ss. 32–35. [Otsikon kirjoitusvirhe on alkuperäisessä artikkelissa.]

Schwartz, Lt Col (Res) Dagan – Resheff, Avram – Geftler, Maj Alex – Weiss, Capt Aviram – Birenbaum, Col Erez – Lavon, Maj Ophir: AERO-MEDICAL EVACUATION FROM THE SECOND ISRAEL-LEBANON WAR: A DESCRIPTIVE STUDY, Military Medicine Vol. 174, toukokuu 2009, ss. 551–556.

Muut julkaistut lähteet

IDF SPOKESPERSON’S UNIT 12.7.2006: “ATTACKS ON ISRAEL FROM LEBANESE TERRITORY”.
http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54279&lang=english, haettu 31.8.2010.

IDF SPOKESPERSON’S UNIT 12.7.2006: “INFILTRATION ATTEMPT INTO AN IDF POST IS THWARTED”.
http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54279&lang=english, haettu 31.8.2010.

IDF SPOKESPERSON’S UNIT 12.7.2006: “NORTHERN COMMAND COMMANDER: “WE WILL DO WHATEVER WE CAN TO RETURN OUR SONS HOME””.
http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54242&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 13.7.2006: "THE IDF ATTACKS TARGETS IN SOUTHERN LEBANON".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54274&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 18.7.2006: "IDF FORCES OPERATING IN VILLAGE OF AJAR".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54586&lang=english, haettu 2.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 23.7.2006: "IDF EMERGENCY RESERVES CALL-UP".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=54888&lang=english, haettu 2.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 25.7.2006: "FIGHTING CONTINUES IN THE NORTH".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55050&lang=english, haettu 1.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 25.7.2006: "OFFICER, SOLDIER KILLED AND 14 WOUNDED IN NORTH". http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55005&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 26.7.2006, PÄIVITETTY 27.7.2006: "NINE KILLED, 25 WOUNDED IN LEBANON".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55114&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 28.7.2006: "CHIEF OF GENERAL STAFF: "WE HAVE NO INTENTION OF HURTING SYRIA OR THE CITIZENS OF LEBANON"".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55255&lang=english, haettu 31.8.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 30.7.2006: "IDF PULLS OUT OF BINT JBEIL".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55319&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 30.7.2006: "JOINING THE EFFORT".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55351&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 2.8.2006: "THREE IDF SOLDIERS KILLED, 25 WOUNDED DURING IDF OPERATION IN SOUTHERN LEBANON".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55429&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 3.8.2006: "IDF SOLDIER KILLED, FOUR INJURED DURING IDF OPERATIONS IN SOUTHERN LEBANON".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55583&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 6.8.2006: "IDF RESERVE SOLDIER KILLED IN LEBANON AS OPERATIONS CONTINUE".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55826&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 6.8.2006: "NAVY PERMITS HUMANITARIAN AID TO LEBANON".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=55852&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 8.8.2006: "INTERROGATION OF HEZBOLLAH TERRORIST HASSAN ALI SALIMAN". <http://dover.idf.il/IDF/NR/rdonlyres/082CBBAE-B02A-46AE-8958-2FF9BDDFA966/0/56137.wmv>, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 9.8.2006: "LIMITATIONS ON TRAVEL IN SOUTHERN LEBANON".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56280&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 9.8.2006: "SUMMARY OF IDF OPERATION IN LEBANON IN PAST 24 HOURS".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56304&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 13.8.2006: "EXPANDING OPERATIONS IN LEBANON; FIFTY TERRORISTS KILLED".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56649&lang=english, haettu 1.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 13.8.2006: "IDF FORCES FLOWN INTO LEBANON".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56556&lang=english, haettu 2.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 14.8.2006: "IMPLEMENTATION OF THE CEASEFIRE".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56687&lang=english, haettu 4.9.2010.

IDF SPOKESPERSON'S UNIT 17.8.2006: "TRANSFER OF RESPONSIBILITY OVER SOUTHERN LEBANON BEGINS".

http://dover.idf.il/IDF/console/article_page.aspx?doc_id=56856&lang=english, haettu 4.9.2010.

POCKET OXFORD DICTIONARY, Oxford University Press 1994, [tietokoneohjelma].